

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Diplomová práce na téma:

Řekové jako minoritní skupina v ČR

Vypracoval: Michal Jaroš

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Řekové jako minoritní skupina v ČR“ vypracoval samostatně. Použitou literaturu, použité materiály a zdroje informací uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Praze dne 23. března 2014

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Miroslavu Polišenskému, CSc za cenné rady a čas, který mi věnoval a také své rodině a nejbližším za podporu a ochotu pomáhat mi.

Řekové jako minoritní skupina v ČR – Greeks as a minority group in Czech Republic

Souhrn

V tématu zaměřeném na řeckou minoritní skupinu v České republice se podařilo zdokumentovat historické pozadí během a po 2. světové válce a okolnosti, které vedly řecké emigranty opustit rodnou vlast. Zachytil jejich příchody, osidlování a současně sledovat i politický vývoj v samotném Řecku, nástup vojenské junty v letech 1967 – 1974, vliv Pražského jara na řecké emigranty v Československu a repatriace části emigrantů zpět do vlasti. Byl vytvořen přehled o současném společenském a kulturním životě, organizacích, tradicích a národním folklóru. V druhé části je zpracována současná situace řecké národnostní menšiny žijící v ČR. Formou textů, tabulek a grafů jsou zpracovány informace minoritní řecké společnosti, které odrážejí jejich postoje, názory, vazby k rodné zemi, ekonomické a sociální postavení v majoritní české společnosti.

Summary

In the topic about a greek minority group in Czech republic was recorded historical background during and after the World War II and it's circumstances, that led greek emigrants to leave their homeland. It was mentioned their coming, settlement and political development in Greece, beginning of era of junta during 1967 – 1974, the influence of „Pražské jaro“ on greek emigrants in Czechoslovakia and also repatriation of significant amount of emigrants back to their homeland. It was created a summary about current social and cultural life, organizations, traditions and national folklore. In second part of thesis is processed current situation of Greek minority group living in Czech republic. Texts, tabels and grafs were used to symbolize informations about greek society, which shows their attitudes, connections to their homeland and economical and social situation in czech society.

Klíčová slova

menšina, soužití, vlast, komunita, generace, národnostní, tradice, aktivity, kulturní, řecká, repatriace, integrace, emigrace, asociace, řecké obce, respondent(ka), ekonomická, vývoj

Key words

minority, cohabitation, homeland, community, generation, national, tradition, activities, cultural, greek, repatriation, integration, emigration, association, greek villages, respondent, economical, development

Obsah

1 Úvod.....	6
2 Cíl práce a metodika	7
2.1 Cíl práce	7
2.2 Metodika	7
3 Historické pozadí situace během a po 2. světové válce	9
4 Vznik řecké emigrace	11
4.1 Příchod dětí	11
4.2 Péče o děti	12
4.3 Příchod dospělých emigrantů.....	13
4.4 Proces osídlování	14
5 Repatriace.....	15
5.1 Nástup vojenské junty 1967 - 1974.....	16
5.2 Vliv Pražského jara na řecké emigranty v Československu	17
5.3 Repatriace v 80. letech a 90. letech.....	18
6 Soužití řeckých emigrantů s českou společností.....	19
6.1 Integrace Řeků	19
6.1.1 První generace Řeků	21
6.1.2 Druhá generace Řeků	21
6.2 Pracovní zařazení Řeků.....	22
6.3 Vzájemná interakce Řeků a Čechů v současnosti.....	22
7 Kulturní život řecké emigrace	23
7.1 Kulturní život v čase	23
7.2 Rodinné zvyky, náboženství	25
7.3 Kulturně společenský život Řeků v současnosti	25
7.4 Významné osobnosti kultury	26
7.5 Kulturní události pro širokou veřejnost	27
7.5.1 Babylonfest	27
7.5.2 Řecká sobota na hradě Veveří.....	28
7.5.3 Řecký festival.....	28
7.5.3.1 Taneční soubory na 8. Řeckém festivalu	29

7.5.3.2 Hudební skupiny na 8. Řeckém festivalu.....	30
8 Řecké tradice a svátky	30
8.1 Nejvýznamnější řecké svátky.....	31
8.1.1 25. březen – Den Řecké nezávislosti	31
8.1.2 28. říjen – Státní svátek, „Den Ochi“ (= den Ne)	31
8.1.3 Velikonoce	32
8.1.4 Vánoce	32
9 Instituce v České republice sdružující a podporující řeckou menšinu	33
9.1 Dům národnostních menšin Praha	33
9.2 Podpora národnostních menšin	34
9.3 Asociace řeckých obcí – AŘO	35
9.3.1 Hlavní cíle AŘO ČR	36
9.4 Organizace podporující AŘO ČR	36
9.5 Řecké obce	36
9.5.1 Přehled Řeckých obcí v České Republice.....	37
9.5.2 Obecné aktivity Řeckých obcí	37
9.6 Řecká obec Praha	39
9.6.1 Hlavní aktivity Řecké obce Praha	39
9.7 Řecká obec Šumperk.....	40
9.7.1 Hlavní aktivity Řecké obce Šumperk.....	40
9.8 Řecká obec Brno	40
9.8.1 Hlavní aktivity Řecké obce Brno	41
9.9 Lyceum Řekyň	41
9.9.1 Cíle Lycea	42
9.9.2 Oddělení Lycea	42
9.9.3 Projekt Athéna.....	42
9.10 Česká společnost novořeckých studií	43
9.11 Nadační fond Hellenika	44
9.12 Klub přátel Řecka.....	44
9.13 Společnost přátel Nikose Kazantzakise	44
10 Interpretace získaných údajů z dotazníkového šetření.....	48
10.1 Popis výzkumného problému.....	48
10.2 Výchozí údaje výzkumu.....	48

11 Vyhodnocení výsledků výzkumu.....	50
11.1 Vyhodnocení identifikačních otázek.....	50
11.2 Vyhodnocení otázek týkajících se sociální integrace	52
11.3 Vyhodnocení otázek týkajících se ekonomické integrace	62
12 Diskuse	68
13 Závěr.....	69
14 Seznam použitých zdrojů.....	70
15 Přílohy	72

1 Úvod

Obecný pojem národnostní menšina je veřejnosti dobře znám. Prostřednictvím tisku, sdělovacích prostředků nebo z osobních kontaktů mají občané různé představy o těchto komunitách, tzv. minoritních skupinách, kterých na území České republiky žije celá řada. Jejich jazyk, kultura, umění, tradice, zvyky a řada dalších identifikačních prvků zůstávají pro mnohé utajeny. A právě tyto znaky je odlišují a charakterizují jejich původ a mentalitu. Nejednoduché vnímání podle početného zastoupení, ale seznámení se s historií, vývojem, životem a začleněním se do majoritní společnosti přináší ucelenější pohled na jejich situaci a celkové postavení v ČR.

Volba právě řecké menšiny a jeden z aspektů, proč jsem se rozhodl pro tuto menšinu žijící v ČR byl ten, že je vlastně nevnímáme, nevíme o nich, pokládáme je za jednoho z nás, ale jejich původ je zakořeněn v zemi, kterou mnozí z nás více či méně známe, navštěvujeme, vracíme se do ní a milujeme. Pocházejí ze země, kde pohostinnost, vřelost, úcta mají svá místa, kde rodina je posvátná, kde příroda a slunce mají i pro střeoevropana otevřenou svoji náruč.

Výběr byl rovněž ovlivněn mým téměř ročním studijním pobytem, kdy jsem měl možnost zažít naprosto obyčejný život naprosto obyčejných lidí, ať už ve městech či na venkově. Měl jsem čas na poznání a porovnání odlišného způsobu života, vztahu člověka k člověku, na přátelství, porozumění a vzájemné respektování. Z pozice studenta – cizince, nebylo možné přehlédnout poskytovanou nápomoc a náklonnost.

Cílem této práce je přiblížit řeckou menšinu, která zůstává opomenuta a jen výjimečně je zmiňována. Počtem malá, ale nijak nevybočující, na druhou stranu usilující o maximální zachování své identity. Práce zachycuje počátek příchodu Řeků do České, resp. Československé republiky, připomíná jejich historické důvody emigrace, postupné usazování v krajích, jejich asimilaci, začlenění se do společnosti, ekonomické zázemí, ale současně i pohled a vnímání majoritní společnosti pohledem řecké menšiny žijící v ČR.

Při zpracování práce byla využita historická literatura, odborná literatura, internetové stránky, data institucí zabývajících se statistickým zpracováním (ČSÚ a Eurostat), poznatky z průzkumu formou dotazníku, informace z osobních rozhovorů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je vytvoření uceleného přehledu týkající se řecké menšiny žijící v ČR. Pojednává o jejich příchodu do Československa a důvodů jejich emigrace, dodržovaných tradicích a zvycích, až po jejich postupnou ekonomickou a sociální integraci, jejich aktuálním životu v naší zemi a také o vztahu nejen k Čechům, ale i ostatním minoritním skupinám.

2.2 Metodika

Při zpracování práce byly využity informace z veřejně dostupných zdrojů. Jedná se o literaturu, odbornou literaturu, internetové stránky, data institucí zabývajících se statistickým zpracováním (ČSÚ a Eurostat). Další informace byly získány z dotazníků formou kvantitativního dotazování a dále také z osobních rozhovorů.

I Teoretická část

3 Historické pozadí situace během a po 2. světové válce

Řecká emigrace měla kořeny v občanské válce. 28. říjen 1940 byl den, kdy bylo Řecko vtaženo do nové války, která měla v jeho případě obzvlášť dlouhé trvání, mnoho podob a skončila teprve v roce 1949.

Jednotní Řekové kladli odpor proti italským agresorům a díky nástrahám horského masivu Pindos u řecko-albánských hranic dokázali nejdříve zastavit jejich pronikání do řeckého vnitrozemí, a poté přešli do mohutné protiofenzivy. Italové byli přinuceni ustoupit až do nitra Albánie a řecké vojsko triumfálně vstoupilo do oblastí severního Epiru. Tento řecký protiútok byl však prakticky zastaven německou ofenzivou proti Řecku, která začala 6. dubna 1941 a byla vedena přes Bulharsko a Jugoslávii. Během dubna bylo Řecko i přes anglickou podporu obsazeno. Od 1. června se Řecko ocitlo pod kontrolou třech mocností Osy, tzn. Německa, Itálie a Bulharska. Dva studenti, Manolis Glezos a Apostolos Siantas, vystoupili tajně na Akropoli a strhli německou vlajku s hákovým křížem, což je událost, která je považována za začátek odboje. A to nejen v Řecku.

V prvních dnech okupace předaly bezpečnostní orgány Němcům uvězněné komunisty. Několika desítkám deportovaných komunistů se však v prvních chaotických dnech podařilo uprchnout do Athén a dalších měst. Navíc se na svobodu dostala třicítka vysoce postavených kádrů KKE (Komunistická strana Řecka – *Kommunistiko Komma Elladas*). Tyto skupiny uprchlých komunistů položily základy pro vytvoření lidové protifašistické fronty. Ve spolupráci s dalšími menšími levicovými organizacemi oznámily v září 1941 založení Národně-osvobozené fronty (*Ethniko Apeleftherotiko Metopo – EAM*), která byla po celou dobu okupace nejdůležitější odbojovou organizací. Nejdůležitější složkou EAM byly její zbrojené skupiny, které se v řeckých horách začaly vytvářet od začátku roku 1942. Zanedlouho začali do řad partyzánské Národně-lidové osvobozené armády (*Ethnikos Laikos Apeleftherotikos Stratos – ELAS*) vstupovat nejen komunisté, ale také republikánští důstojníci a stala se tak obávaným protivníkem okupačních sil.^[1]

^[1] K.Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s. 34-36.

V horských oblastech Řecka měla prokomunistická fronta EAM sice převahu, nebyla však jediná, kdo vyvíjel činnost proti okupantům. Mezi nejvážnější konkurenty EAM a ELAS patřila Národní republikánská řecká liga (*Ethnikos Dimokratikos Ellinikos Syndesmos* – EDES). Toto vojenské křídlo, které čítalo asi 5 000 ozbrojenců, mělo podporu i od Anglie, odkud směřovala významná vojenská pomoc v podobě pravidelného odesílání desítek důstojníků pro diverzní operace na spolupráci s partyzánskými oddíly. Nejdůležitější operace britských sabotérů v součinnosti s oddíly jak ELAS, tak EDES se odehrála 25. listopadu 1942, kdy byl zničen železniční most Gorgopotamos. Byla to však první a zároveň poslední společná akce těchto dvou ozbrojených organizací.

Když 3. září 1943 kapitulovala Itálie a její okupační zóna přešla pod kontrolu Německa, bylo všem aktérům jasné, že válka spěje ke konci, a proto se snažili zajistit si co nejlepší výchozí pozici pro poválečné rozdělení rolí. Partyzáni ELAS začali bojovat proti okupantům a jejich spolupracovníkům, ale také proti ostatním probritským republikánským formacím. Od října 1943 do února 1944 se v západním Řecku rozhořely ozbrojené střety mezi partyzány ELAS a EDES. Z Řecka na podzim 1944 odešel wehrmacht a řecké boje se přesunuly z horských oblastí do Athén. Proti sobě již ovšem nestály jednotlivé odbojové skupiny, ale komunistická guerilla a pravidelná royalistická armáda. Situace se dočasně uklidnila v únoru 1945, kdy bylo podepsáno příměří mezi britským velením a EAM/ELAS.

O údělu Řecka bylo nicméně rozhodnuto již dříve – prostřednictvím tajné dohody mezi Londýnem a Moskvou. Britské obavy ze sílicího sovětského vlivu vyústily v říjnu 1944 v setkání Churchilla se Stalinem, během něžž bylo dohodnuto rozdělení jihovýchodní Evropy tak, že Velká Británie získá většinovou převahu v Řecku výměnou za rezignaci na Rumunsku a Bulharsku. Athénská vláda tedy byla stále úspěšnější, partyzáni naopak kvůli omezené podpoře Jugoslávie a Albánie nemohli athénskému režimu konkurovat. To zanedlouho vyvolalo další vlnu levicového odporu a v zemi tak brzy zavládla anarchie a teror.

V roce 1946 se všechna levicová uskupení v čele s KKE rozhodla bojkotovat parlamentní volby. Důvod byl jediný – v předvečer voleb přepadli partyzáni policejní stanici v Litochoru na úpatí Olympu, přičemž bylo zabito osm příslušníků bezpečnosti. Tento masakr se stal nejen záminkou k rozpoutání třetího kola občanské války, ale i symbolem komunistického teroru. Vlna násilí a neúčast KKE ve volbách přispěly spolu s naprostou devastací země k vítězství royalistů. Levicoví ozbrojenci se začali po volbách

přemísťovat do hor, aby zde znovu zakládali partyzánské jednotky a operovali proti monarchistickému režimu.

Vývoj řecké občanské války i neschopnost Velké Británie zvládnout situaci přiměly Spojené státy k tomu, aby se v konfliktu angažovaly. Athénská vláda za podpory USA umocnila vojenskou ofenzivu proti partyzánským jednotkám a obnovila zákaz činnosti KKE. Partyzáni byli pomalu vytlačováni do severních horských oblastí a na přelomu srpna a září 1949 byli definitivně poraženi. Následky občanské války byly tristní. Padlo více než 150 tisíc osob, desetitisíce byly zraněny, několik tisíc komunistů bylo popraveno a další desetitisíce deportovány do vězeňských komplexu na řeckých ostrovech. Kolem 700 tisíc Řeků před boji uprchlo ze svých domovů. Na sto tisíc řeckých občanů opustilo zemi v rámci nucené evakuace organizované KKE.^[2]

4 Vznik řecké emigrace

4.1 Příchod dětí

Prvními řeckými přistěhovalci do Československa byly na jaře roku 1948 stovky dětí v zuboženém stavu, které v několika vlnách přijely přes Jugoslávii a Maďarsko do Mikulova z oblasti severozápadního Řecka, kde v té době ještě zuřila válka. Komunistická „horská vláda“ rozhodla o vyslání několika tisíc dětí z oblasti, které držela pod kontrolou, do spřátelených režimů lidovědemokratických zemí. Rozhodla se tak po neustálých bombardováních vesnic, které se nacházely pod její kontrolou, královským letectvem. Tyto útoky měly stovky obětí i mezi nejmladší populací těchto oblastí. „Horská vláda“ se obrátila s prosbou o poskytnutí azylu pro tyto děti k několika masovým organizacím socialistických zemí, a tato její prosba byla vyslyšena. Od konce března 1948 až do léta 1949 takto odešlo ze severního Řecka 24 až 25 tisíc dětí ve věku od několika měsíců do 14 let. Archivní prameny ke konci roku 1949 zmiňují přítomnost celkem 5 185 řeckých dětí na území Československa^[3] Většina z nich byla zařazena do dětských domovů. Převážná část jeho odchovců byli sirotci, kteří přišli o oba rodiče, nebo děti, jejichž rodiče nežili v Československu. Současně začaly odcházet do výroby stovky mladých Řeků, kteří se

^[2] K.Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s. 36-38.

^[3] K.Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s. 43-47.

lehce adaptovali v českém prostředí a přijali některé stránky českého způsobu života. Nejprve emigrantští chlapci, ale později i dívky začali vstupovat do smíšených manželství. Generace dětí z dětských domovů vyrostla ve druhou generaci řeckých emigrantů, která se bez větších problémů adaptovala v české společnosti.^[4]

Dne 1.6. 1961 bylo na konferenci ředitelů rozhodnuto o zrušení všech samospráv na domovech. Poslední dětský domov, pečující výhradně o řecké děti, byl uzavřen v Šilheřovicích v roce 1962. V celém Československu bylo 135 míst, kde byli řecké děti umístěny a kde o ně bylo postaráno. Za svůj nový domov přijaly pro ně určené zotavovny, učňovské domy, domovy dětí, domovy mládeže apod.^[5]

4.2 Péče o děti

Řecké děti v dětských domovech byly vychovávány ve zvláštním polovojském duchu, kdy převažoval zvláštní nacionálně-stranický patriotismus jak mezi řeckými, tak i mezi slovanskými dětmi. Z této generace dětí z dětských domovů vyrostla o deset let později druhá generace řeckých emigrantů, která se adaptovala v české společnosti bez větších problémů. Nelze však nijak změřit psychické strádání a další dopady válečné zkušenosti na vývoj této generace. Stejně tak se nedá změřit dopad náhlého odloučení od jejich rodných vesnic, od příbuzných a hlavně dlouhodobé odloučení od jejich matek.^[6]

Z československé strany byla zodpovědnost za pobyt řeckých dětí zpočátku svěřena Československo-řecké společnosti, jejíž vznik inicioval na jaře 1946 zvláštní referát pro Řecko při československém ministerstvu informací. Její členskou základnu tvořili výhradně čeští občané a její náplní byla hlavně kulturní činnost a osvěta, později i sbírky na podporu řeckých komunistů a kampaň nazvaná *Akce pro záchranu řeckého dítěte*. Politickou činnost však společnost podle pokynů ministerstva vnitra vykonávat nesměla. Její kompetence postupně přecházely na ministerstvo školství, ministerstvo práce a sociální péče a později zejména na sociální odbor Československého červeného kříže (ČSČK).

^{[4], [6]} K.Tsivos: *Řecká emigrace v Československu (1948-1968)*, Praha: Dokořán, 2011, s. 32-36, 47.

^[5] Antula Botu, Milan Konečný: *Řečtí uprchlíci, Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989*, Praha: Řecká obec, 2005, s. 405.

Ze vzpomínek tehdejších dětí vyplývá, že podmínky pro život i vzdělávání v dětských domovech byly nesrovnatelně lepší, než které měly k dispozici ve svých rodných vesnicích zaostalého severozápadního Řecka. To ovšem neznamená, že by vše probíhalo bez problémů. Vasilis Bartziotas, druhý nejvyšší představitel KKE, při návštěvě několika dětských domovů sice zjistil, že jsou „v dobrém stavu“ a že je o děti dobře postaráno, nicméně v Sobotíně mají děti nedostatek jídla, zejména chleba, a píší rodičům, že mají hlad. Zatímco v jiných domovech mají 4-5 šatů, v Sobotíně chodí otrhané“.

Dětské imigranti byli přesídleni do dětských domovů, kde zůstávali do ukončení povinné školní docházky. Dále mohli pokračovat ve studiu nebo se vrátit k rodinám, pokud rodinní příslušníci žili na území Československa. Výchova většiny dětí narozených v Československu byla již svěřena jejich rodičům. Řízená kolektivní výchova se jim tak vyhnula. V roce 1952 navštěvovalo české školy vyššího stupně 505 řeckých studentů a v učebních oborech se vzdělávalo 480 mladých přistěhovalců.

Do roku 1951 zprostředkovávali výuku výhradně slavomakedonští učitelé. Profesionálních pedagogů však bylo velice málo. Vedle řeckých učitelů a vychovatelů ale v dětských domovech v omezeném počtu od počátku působil také český personál. Od školního roku 1951/1952 se pak vzdělávání řecké mládeže dostalo plně pod patronát československého ministerstva školství a výuka již probíhala výhradně v českém jazyce.^[7]

4.3 Příchod dospělých emigrantů

Po příchodu dětí následovala vlna evakuace dospělých Řeků, kteří přicházeli za svými dětmi. Po příchodu dospělých rozhodla československá vláda, že Řekové budou umístěni do oblastí po odsunutých Němcích, především do horských oblastí na severní Moravě – Krnov, Jeseník, Zlaté Hory, Bruntál. Vzhledem k nedostatku pracovních sil se začali Řekové stěhovat i do Ostravy nebo Brna.^[8]

První transport v počtu 1 221 osob dorazil do Československa 30. srpna 1949. Zamířili do karanténního tábora v Lešanech u Benešova. Druhý dorazil 2. září v počtu 1 200 osob, tentokrát už výlučně složený z dospělých. Práceschopní běženci se zapojili do

^[7] Kateřina Králová, Konstantin Tsivos et al.: Vyschly nám slzy, Praha: Nakladatelství Dokořán, 2012, s. 32-35

^[8] K. Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s. 48-53

pracovního procesu, zatímco osoby práce neschopné byly vyslány do nového tábora ve Svatobořicích u Brna. Třetí transport, skládající se z 1 172 dospělých osob, dorazil do Mikulova 7. září. Následovaly další transporty a dobové dokumenty a zprávy uvádí k 15. prosinci 1950 celkem 12 095 běženců, z toho 6 910 dospělých a 5 185 dětí.^[9]

4.4 Proces osídlování

V září 1949 byly zahájeny nezbytné přípravy k osídlování vesnic, které byly vybrány pro řeckou emigraci. Protože převážná většina uprchlíků pocházela z hornatých oblastí severozápadního Řecka a měla zkušenosti se zemědělstvím a chovem dobytka, řečtí předáci již dříve vyslovili přání, aby byli emigranti hromadně soustředěni do oblastí s krajinným rázem, jenž by byl podobný jejich domovině. K usazení řeckých emigrantů proto československá strana vybrala 24 obcí, usedlostí nebo samot rozdělených do tří až čtyř „oblastí vesnic“ ve třech pohraničních okresech – Krnově, Jeseníku a Žamberku. Všechny obce se nacházely v izolovaných horských oblastech. Vybrané vesnice poskytovaly ubytovací možnosti pro 4 650 osob, do 10. listopadu bylo v těchto obcích usazeno 2 555 lidí a jejich počet v příštích měsících více méně stagnoval.

Život a pracovní zařazení Řeků ztěžovaly drsné klimatické podmínky, špatná dostupnost větších měst, nedostatek výrobních podniků v blízkém okolí, jakož i odlišný způsob hospodaření. Neznaly kolchozní způsob hospodaření a návrhy některých vedoucích činitelů KKE na zakládání tabákových plantáží ve zdejším klimatu jen ukazují, jak nerealistické byly jejich představy. Hospodářské budovy a obytné domky nebyly družstevníky udržovány, ale namnoze rozebírány a páleny. Pracovní morálka byla špatná a pracovní jednotky nebyly dodržovány. Zásadní příčinou masového a spontánního odlivu řeckých emigrantů z vesnic původního osídlování bylo zjištění, že továrny a další výrobní jednotky sousedních měst poskytují zemědělstvím mnohem vyšší výdělky, ubytovací možnosti či pevnou pracovní dobu.^[10]

S probíhajícím osídlováním nechyběly problémy zásadního charakteru, zejména co do kvality bydlení, hygienických podmínek, stravování a ošacení, s nimiž se emigranti potýkali ještě dva nebo tři roky po svém příchodu. Problémy se stravováním souvisely také

^{[9], [10]} Kateřina Králová, Konstantin Tsivos et al.: Vyschly nám slzy, Praha: Nakladatelství Dokořán, 2012, s. 37-47

se zcela rozdílnými stravovacími návyky. Řekové neznali způsob přípravy moučných jídel s omáčkami, požadovali naopak větší příděl zeleniny a luštěnin, které tvořily základ řecké stravy. Problémy adaptace souvisely rovněž s neznalostí českého jazyka a vůbec nízkou vzdělaností dospělých Řeků, zejména pak řeckých žen, z nichž 16% bylo ještě v roce 1951 negramotných.

Při prvních kontaktech mezi Řeky a Čechy převažovala vzájemná nedůvěra. Vážné problémy se objevily také během přeškolení řeckých rolníků na dělnické profese. Problémy s pracovním zařazením emigrantů přivedly mezinárodní oddělení ÚV KSČ již v roce 1950 k tomu, aby se obrátilo na řecké vedení s naléhavou prosbou o upuštění od původního záměru koncentrovat emigranty v rámci tří okresů a o povolení jejich umístění podle potřeb různých odvětví československé ekonomiky. Od jara 1950 začalo usazování řecké emigrace mimo dříve dohodnuté vesnice a osady, např. ve Zlatých Horách, v Jindřichově nebo Javorníku. Většina práceschopných přistěhovalců však zamířila do měst jako Trutnov, Bruntál, Krnov nebo Dvůr Králové a byla zařazena do textilní výroby. V následujících měsících byly stovky dalších emigrantů zařazeny do továren především lehkého, ale i těžkého průmyslu a do stavebnictví ve větších městských aglomeracích jako Ostrava nebo Brno. V následujících letech nabyl přesun emigrantů do okresních měst spontánního charakteru. Již v roce 1952 opustila většina Řeků venkov a houfně se stěhovala ke svým známým a příbuzným do měst. Ke konci roku 1952 se většina řeckých emigrantů usadila v ostravském kraji (4 500), olomouckém kraji (3 200), královéhradeckém kraji (1 500) a brněnském kraji (800). O deset let později celé tři čtvrtiny emigrantů, přibližně 9 500 osob z celkových 13 tisíc, žily právě v ostravském a olomouckém kraji.^[11]

5 Repatriace

Jak se postupně uvolňovala politická situace v řecké společnosti, stále více řeckých emigrantů projevovalo zájem se do své vlasti zase vrátit. Politické rozhodnutí umožnit řeckým státním příslušníkům repatriaci do Řecka, pokud o ni samo požádají, bylo vysloveno v květnu 1954 na poradě zástupců sekretariátu ÚV KSČ a MZV. Vrátit se ale

^[11] Kateřina Králová, Konstantin Tsivos et al.: Vyschly nám slzy, Praha: Nakladatelství Dokořán, 2012, s.43-47.

nesměli všichni emigranti: ti, kteří si odpykávají trest za těžké trestné činy spáchané na území ČSR a také ti, kteří se výrazně angažovali v komunistickém hnutí. Repatriace začala v šedesátých letech nabírat na intenzitě.^[12]

5.1 Nástup vojenské junty 1967 - 1974

V roce 1967 došlo v Řecku k vojenskému puči pod vedením dvou plukovníků Georgiose Papadopulose a Nikolase Makarezose a generála Stylianose Pattakose. Přestože disponovali pouze nevelkou ozbrojenou silou asi 3 000 mužů a 150 tanků, dosáhli svého cíle s mimořádnou lehkostí a takřka bez jediného výstřelu. V průběhu necelých tří hodin pučisté obsadili všechny klíčové body hlavního města, obklíčili královský palác, přerušili komunikační spojení se světem, zajali většinu politických osobností a očekávaných nepřátel a vyhlásili výjimečný stav v zemi. Devět milionů obyvatel Řecka se během jedné noci ocitlo v područí vojenské diktatury. Hlavním terčem teroru se stali příslušníci levice, zejména komunisté. Represe se nezastavili ani před liberály a nepohodlnými příslušníky demokratické pravice. Nový režim se vyznačoval především brutálními represivními postupy diktatury, nejrůznějšími nesmyslnými zákazy a omezeními a porušováním lidských práv a svobod, čímž se pochopitelně netěšil oblibě veřejnosti. Vojenská diktatura trvala přesně 2650 dní. V roce 1974 po několika protivládních studentských protestech a pod vlivem událostí, ve kterých se junta snažila připojit ke svému území ostrov Kypr, došlo k další hluboké vnitropolitické krizi, která definitivně skončila 23. července 1974 a ukončila tak vojenskou vládu v zemi.^[13]

Jak již bylo řečeno výše, repatriace začala v šedesátých letech nabírat na intenzitě. Dokud ovšem nepřišel rok 1967 a nástup vojenské diktatury v Řecku. Někteří z navrátilců byli za levicové chování uvězněni. Tímto rokem zároveň začíná stoupat počet těch, kteří se rozhodli přijmout československé občanství. V roce 1967 se z Československa do Řecka vrátilo celkem 320 osob, v roce 1968, tedy v době, kdy byla vojenská junta plně u moci, se

^[12] Antula Botu, Milan Konečný: Řečtí uprchlíci, Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989, Praha: vydavatel Řecká obec Praha, 2005, s. 408

^[13] Pavel Hradečný, Růžena Dostálová, Věra Hrochová, Pavel Oliva, Vladimír Vavřínek: Dějiny Řecka, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1998, s. 507-519

vrátilo pouhých 7 osob. V následujících 7 letech během trvající vojenské diktatury se do Řecka vrátilo řádově jen několik desítek Řeků. Po změně režimu a uvolnění politické situace se počty Řeků vracějících se zpět do vlastní země začal opět zvyšovat. Začala tedy tzv. druhá vlna reemigrace. Během repatriace od 1.1. 1975 se vystěhovalo k 31.12. 1978 do Řecka úhrnem 2 470 osob. V Československu zemřely k tomuto datu celkem 1 853 osoby řeckého původu.

Touha po návratu do vlasti předků je nadále silná u mnohých řeckých dětí narozených v Československu, nyní již dospělých. Navrací se do Řecka jako rodiče další generace řeckých dětí narozených v Československu na přelomu 70. a 80. let, někdy i nelegálně tak, že se nevrátí z návštěvy Řecka. Podle karet repatriantů odjelo mezi léty 1979 a 1982 dalších 1 939 osob. Repatriační výbory mohly ukončit svou činnost poté, co vyhláška ministerstva vnitra Řecké republiky umožnila návrat do vlasti všem Řekům, kteří po občanské válce odešli do ciziny.^[14]

5.2 Vliv Pražského jara na řecké emigranty v Československu

Řecký komitét opakovaně vyzýval řecké politické emigranty, aby vyjádřili „sympatie a solidaritu bratrskému československému lidu v jeho spravedlivé věci“. Bezprostřední reakce řeckých reformních komunistů v Československu byla nepochybně podpořena velkým nadšením, které v zemi panovalo, a současně i snahou vymezit se vůči stanoviskům svých „dogmatických“ soupeřů, kteří tvořili menšinový proud jak obecně v československé společnosti, tak i v rámci řecké stranické organizace v ČSSR. Za těchto okolností šly stranou i jejich odůvodněné existenční obavy o vlastní budoucnost, jelikož byli přesvědčeni, že bojují za spravedlivou věc. Další skupiny komunistických emigrantů v Československu zaujaly vyčkávací stanovisko.^[15]

Odlišné postoje řeckých komunistů vůči pražskému jaru měly dalekosáhle dopady na každodenní život převážné většiny řeckých emigrantů. Řada z nich přerušila na dlouhá léta kontakty s příznivci druhé skupiny KKE. Emigrantské komunity se rozdělily skrz a skrz a jejich společenský život byl vážně narušen, nepřestal však existovat. Řada z nich by-

^[14] Antula Botu, Milan Konečný: Řečtí uprchlíci, Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989, Praha: vydavatel Řecká obec Praha, 2005, s. 414

[15] K.Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s.229.

la diskriminována profesně nebo jinak, stejně jako statisíce vyloučených členů KSČ.

Řečtí rodiče byli varováni, aby přestali posílat své děti na vyučování k reformním učitelům, jinak by jejich ratolesti mohly stěží doufat, že by byly přijaty na střední nebo na vysoké školy. Vůči dalším emigrantům byly uplatněny další formy diskriminace, například reformním invalidům nebyly umožňovány lázeňské pobyty v Československu nebo léčebné pobyty v NDR. Obrodný proces československých komunistů byl i přes jeho krátké trvání vnímán řeckými straníky i nestraníky jako snaha demokratizovat pokojnou cestou socialistický systém za výrazné podpory domácího obyvatelstva. Tato podpora v souvislosti s daleko širšími kontakty, které si mezitím vytvořila emigrace s československou společností, zřejmě sehrála tu nejdůležitější roli v odsouzení srpnové invaze od velké části emigrantů. Přestože v řadě z nich srdce říkalo, že mají být se Sovětským svazem, rozum jim přikázal, aby se postavili proti jeho zvůli a proti invazi tanků do Československa.^[16]

V roce 1967 se vrátilo z Československa do Řecka celkem 320 osob, v roce následujícím jich bylo pouze 7. Po roce 1968 se počty odstěhovaných začal zase zvyšovat. V roce 1969 to bylo 60 osob, v roce 1970 úhrnem 101 osoba^[17]

5.3 Repatriace v 80. letech a 90. letech

Velká vlna repatriovaných řeckých občanů nastala v druhé polovině 70. let po pádu řecké junty. V 80. letech odchod Řeků již nebyl tak výrazný. Nová situace nepodnítila masové návraty uprchlíků do vlasti. Podle karet repatriantů odjelo z Československa v roce 1983 jen 337 osob, v roce 1984 pouze 159 osob. Také dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Řecké republiky o vypořádání nároků z důchodového zabezpečení neměla podstatný vliv na počet vystěhovalců z Československa. Kartotéka repatriantů se záznamem dětí na kartě dospělých, napovídá, že v roce 1985 odešel do vlasti 181 řecký příslušník, v následujících letech pak 374 Řekové v roce 1986, 130 v roce 1987, 55 v roce 1988, 153 v roce 1989 a 272 v roce 1990. Celkový součet řeckých příslušníků, kteří podle kartotéky v době 1954 – 1990 odešli z Československa činí 9 898.

^[16] K. Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s.237-9

^[17] Antula Botu, Milan Konečný: Řečtí uprchlíci, Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989, Praha: vydavatel Řecká obec Praha, 2005, s. 409-410

Změna, která v československé společnosti nastala po roce 1989, zasáhla i do života řecké menšiny tak výrazně, že můžeme označit polistopadový vývoj za třetí etapu reemigrace. Početně již není zvlášť výrazná. Odcházejí hlavně mladší lidé. Někteří jednotlivci, často pocházející ze smíšených rodin, pobyt v Řecku a u nás střídají. Zpravidla na zimu odjíždějí do Řecka a na zbytek roku se vrací do České republiky. Dnes se ročně vystěhovává jen minimum Řeků.^[18]

Po pádu komunismu už v Československu dorůstala třetí generace Řeků, kteří se do značné míry identifikovali s českým národem, namnoze neusilují o návrat do Řecka a vnímají je spíše jako vlast svých předků. V roce 1991 získala řecká komunita v Československu oficiální status národnostní menšiny a s tím i finanční podporu svých aktivit ze strany ministerstva kultury. Dle údajů Českého statistického úřadu se při posledním sčítání lidu v roce 2011 k řecké národnosti v České republice přihlásilo 2 611 osob. Přesto se zde tato dnes nepočtená menšina zcela neasimilovala. Její příslušníci nadále rozvíjejí své kulturní tradice a folklór, který se těší značné popularitě široké veřejnosti, a stali se integrovanou součástí české společnosti.^[19]

6 Soužití řeckých emigrantů s českou společností

Tradice česko-řeckých (makedonských) styků a vztahů je založena jednak na bohatém kulturním odkazu, který v našem prostředí zanechala slovanská křesťanská mise Konstantina (Cyrila) a Metoděje a jednak na vzrůstajícím ohlasu, který měl mezi českou veřejností národně osvobozovací boj Makedonců v 19. a 20. století.^[20]

6.1 Integrace Řeků

Řecká emigrace v Československu představovala velmi pestrý celek od první chvíle svého příchodu do nové země a to díky velké národnostní a jazykové diferenciaci, která panovala v oblastech západní Makedonie, odkud většina emigrantů po-

^[18] J. Otčenášek: Řecká národnostní menšina, v České republice dnes, c. d., s. 152)

^[19] Kateřina Králová, Konstantin Tsivos et al.: Vyschly nám slzy, Praha: Nakladatelství Dokořán, 2012, s. 54

^[20] Ivan Dorovský: Makedonci žijí mezi námi, Brno: Masarykova Univerzita v Brně, 1998, s. 125

cházela. Vysoká míra jazykové a národnostní diferenciacie řeckých emigrantů působila velmi nepřírozně jak na řecké, tak i na české občany, protože vnímali a až dodnes vnímají Řecko jako národnostně a jazykově spíš homogenní stát. Příchozí řečtí emigranti byli novým komunistickým režimem v Československu přijati velmi příznivě. Nejdříve byl jejich pobyt v Československu považován za dočasný, avšak studenoválečná atmosféra studené války v souvislosti s odlišnou politickou orientací Řecka a Československa přesvědčila československé orgány i vedení řeckých komunistů, že pobyt emigrantů bude dlouhodobý.

Proces adaptace emigrace od poloviny padesátých let byl doprovázen dvěma protichůdnými tendencemi. Na jednu stranu získala řecká emigrace nové sjednocující rysy na základě vytváření nové identity řeckého politického emigranta, spojené se zvláštními podmínkami nového domova, které vyžadovaly znovunalezení vlastního „místa“. Na druhou stranu se prohloubila vnitřní diferenciacie řecké emigrace na základě většího geografického rozptýlení, když se mnoho emigrantů rozhodlo žít mimo hlavní emigrantská střediska. Tento fenomén se projevil také rozšířením kontaktů s českou společností a postupným uzavíráním smíšených manželství, ale i pestřejší politickou diferenciací. Od konce padesátých let vedení KKE ztratilo bezprostřední kontrolu nad masami emigrantů.

Skutečnost, že řecká komunita v Československu stále existuje a tvoří jednu z poměrně nových národnostních menšin českého státu, dokládá, že se nikdy neasimilovala s českou společností. Roli sehrál nepochybně rozdílný jazyk a rozdílná kultura řeckých emigrantů, které je vymezovaly vůči majoritní české společnosti. Kromě předchozích faktorů přispěly k zachování národní identity řeckých emigrantů, zejména těch, kteří se narodili v Československu, různé organizace, které je vymezovaly vůči organizační struktuře majoritní společnosti. Řečtí emigranti měli svůj tisk, svoje taneční a pěvecké soubory, zpočátku i svoje školy a následně jazykové kroužky. Kromě toho byli emigranti organizováni v různých svazech nebo výborech pro repatriaci, měli organizace žen, vědců či odbojářů.^[21]

^[21] K.Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s. 125, 127

6.1.1 První generace Řeků

První generace emigrantů žila s vědomím jen jediné vlasti: Řecka. Tato generace si zachovala velmi živé vzpomínky z rodných vesnic, domova, z řecké přírody. Zejména nejstarší z nich nesli svůj odchod z Řecka nelibě, po svém příchodu do Československa mnozí rezignovali a odmítli se adaptovat v nových podmínkách emigrace. Tato skupina však představovala malou část emigrantů a v následujících letech se jejich počet zmenšoval nebo neměl rozhodující vliv. Mladší emigrantské páry se přizpůsobily lépe, ale i v nich převažoval stesk po domově nebo touha po návratu. Emigranti si na svých společenských sešlostech mezi sebou opakovali přání „příští rok ve vlasti“. Tento pocit dočasnosti a dlouhodobého provizoria byl přenesen i na jejich děti, které se již narodily v Československu.^[22]

6.1.2 Druhá generace Řeků

Druhou generaci emigrantů představují v podstatě Řekové, kteří přišli do Československa jako děti nebo se v nové vlasti narodili. Jedná se o tzv. generaci dětských domovů. Tato generace byla bilingvní: mluvila řecky i česky. Nejstarší z nich ovládali lépe řečtinu, pak se však poměr změnil, a čeština se pro většinu z nich stala prvním jazykem, přestože v rodině mluvili řecky. Tato generace se díky výborné znalosti češtiny nejlépe integrovala do české společnosti a sdílela zájmy a zvyky svých českých vrstevníků. Nechápal životní styl a priority svých rodičů a často docházelo ke generačním střetům, obvykle jiného rázu než za normálních okolností. U těchto rodin začalo postupně upadat výsadní postavení mužů. Vedle tradiční řecké kuchyně si tyto rodiny osvojily i pokrmy z české kuchyně a jejich politická angažovanost nebyla v žádném případě tak silná jako u jejich předků. Integrace postupovala rychleji ve městech nebo tam, kde kontakty krajanů nebyly tak intenzivní, zvláště v univerzitním prostředí. Rychleji se adaptovali muži, především ti mladí a vzdělaní. Objevila se první smíšená přátelství a postupně i první smíšené manželské páry, přestože chlapci a především dívky této generace byli vedeni k

^[22] K.Tsivos: Řecká emigrace v Československu (1948-1968), Praha: Nakladatelství Dokořán, 2011, s.127-128

tomu, aby si vybírali své budoucí partnery na základě řeckého původu. Nakonec smíšená manželství od konce šedesátých let zcela převážila.^[23]

6.2 Pracovní zařazení Řeků

Podle záznamů z roku 1964, tj. patnáct let po jejich příchodu do Československa absolvovalo vyšší školy (dokončené s maturitou) 150 osob, které pracovaly jako vědci a technici. Ve stejném roce studovalo na vyšších školách 93 osob. Řečtí straničtí funkcionáři konstatovali s uspokojením, že „kromě změn, které nastaly ve společenském složení, se značně zvýšila úroveň vzdělání a politická a kulturní úroveň emigrantů“. Přeměna horalů a pastevců na proletáře nebyla jednoduchou záležitostí. Podle jejich výpovědí bylo nejhorší překážkou zvyknout si na kázeň a pracovní rytmus továren. Do té doby jejich životy plynuly v souladu s přirozeným během času řeckého venkova. Vstávalo se a chodilo domů podle světla, pracovní úkony se přizpůsobovaly ročním obdobím. Jelikož však byli velmi chudí a zvyklí na těžkou práci, většinou se v nových podmínkách přizpůsobili. Po překonání adaptačního stádia se řečtí pracující stali pro mnohé podniky nenahraditelnými. V následujících letech se však prvotní revoluční nadšení vytratilo a většina emigrantů přizpůsobila svoje pracovní tempo pracovní normě místních.

Každopádně příchod emigrantů do Československa znamenal pro většinu z nich jistý sociální vzestup ve srovnání s jejich životní úrovní na řeckém venkově. Měli byty s elektřinou a tekoucí vodou, jistou práci, výhled na důchod. Emigranti si byli velice dobře vědomi své převahy v sociálním statusu vůči svým krajanům v Řecku, kde v té době ještě nebyla elektrifikace a první televizory se objevily až po roce 1967.

6.3 Vzájemná interakce Řeků a Čechů v současnosti

Subjektivně hodnotí Řekové svou existenci v Česku pozitivně. Oceňují vcelku pozitivní přístup Čechů, uvědomují si, že takového stupně vzdělání, a z toho plynoucí osobní realizace, by v Řecku s velkou pravděpodobností nedosáhli. Nějaké zásadnější problémy se v česko-řeckých interakcích nevyskytují a v budoucnosti se patrně vyskytovat

^[23] Kateřina Králová, Konstantin Tsivos et al.: Vyschly nám slzy, Praha: Nakladatelství Dokořán, 2012, s. 128, 129

ani nebudou. Drobné problémy se v každodenním životě samozřejmě objevují, ale je otázkou, zda to má vztah s etnickým původem zainteresovaných osob. Řekové i řečtí etničtí Makedonci se chovají „nenápadně“, zprávy o nich se v tisku objevují jen minimálně, a to především v čistě informativní podobě. V rámci skupiny existují stále silné soustředěné tlaky, přesto není tato menšina nijak vůči Čechům uzavřená. Smíšené sňatky jsou normální, užívání češtiny také, přátelské vztahy mezi Čechy a Řeky také. Řecké firmy mají i české zaměstnance. Lze konstatovat, že s výjimkou stravy a některých aspektů kultury (lidová hudba apod.) lze hovořit u Řeků o úspěšné a silné akulturaci a integraci. Ale o asimilaci emigrantů jako celku se zatím hovořit nedá.^[24]

7 Kulturní život řecké emigrace

Již během začátku emigrace měli Řekové mnoho příležitostí ke kulturnímu zážitku. Jednalo se například o různé slavnosti, spojované s vystoupením pěveckého a tanečního souboru.

7.1 Kulturní život v čase

K prvním patřil kulturní večer, na kterém vystoupily řecké pěvecké taneční soubory. Největší úspěch sklídl pětáctyřicetičlenný dětský taneční a pěvecký soubor z Liběchova v roce 1950.

V Kraji Ústí nad Labem proběhly 8.3. 1952 oslavy MDŽ, na které byli pozváni zástupci domova řeckých dětí. Ve stejném roce se konala v Tyršově domě konference čtenářů časopisu „Za trvalý mír, za lidovou demokracii“, na níž byli pozváni zástupci emigrace z řad Španělů, Řeků, Italů a Němců. V Krnově byla v roce 1959 uspořádána Soutěž tvořivosti řeckých emigrantů.

Součástí péče Sociálního odboru ČSČK o politickou emigraci v Československu byla podpora práce kulturních souborů dětí a mládeže. Řecké a makedonské pěvecké a taneční soubory mládeže pocíťovaly nedostatek místností pro nácvik, pokud pracovaly ve velkých městech jako Praha, Brno, Ostrava nebo Krnov. V Jeseníku či Šumperku se soubor-

^[24] www.cizinci.cz/files/clanky/127/Rekove2.pdf (cit. 24.11.2011)

ry zapojily do činnosti osvětových besed při ONV, dostávaly také příspěvky na zájezdy, na kroje a podobně a mohly proto častěji vystupovat na veřejnosti. III. Festival řecké a makedonské mládeže v Ostravě, zvaný též festivalem řeckých emigrantů žijících v ČSSR, se konal ve v roce 1962 za účasti všech souborů z ČSSR a hostů z NDR a Polska. Byl spojen s výstavou, navštívilo jej přes 5 000 emigrantů. Z festivalu vysílala přímé záběry Československá televize.

Na srpen 1965 byl za účasti představitelů řecké masové organizace Spolek politických emigrantů z Řecka v ČSSR a řeckého komitétu připravován celostátní festival řeckých emigrantů v Ostravě. Předpokládala se účast 4 000 – 5 000 osob, příjezd řeckých delegací emigrantů žijících v jiných socialistických státech a souboru Mikise Theodorakise.

Takzvaná politická a masová činnost mezi řeckou emigrací se v 70. letech uskutečňuje jednak politicko ideovou prací po linii KSŘ prostřednictvím jeho organizací, jednak masově kulturní činností po linii kulturně osvětových výborů, které byly obnoveny nebo nově ustaveny v roce 1970 na podkladě usnesení ÚV KSČ o zrušení Spolku politických emigrantů z Řecka v ČSSR. U kulturně osvětových výborů jsou ustaveny komise repatriační, komise pro mládež. Práce výborů je zaměřena na organizování oslav, různých památných výročí, na činnost tanečních, pěveckých a hudebních souborů. Jsou pořádány festivaly kulturních souborů a setkání řecké mládeže. V roce 1974 bylo již 9. setkání řecké mládeže v Brně na sportovním stadionu. Na programu byla kopaná, šachy, stolní tenis, sportovní hry, dále vystoupení deseti řeckých souborů písní a tanců v areálu Riviera, večer taneční zábava.

V Praze na Žofině byly v osmdesátých létech pořádány městskou organizací KSŘ v ČSSR společenské večery s tancem, u příležitosti státního svátku Řecké republiky, oslav výročí revoluce proti turecké nadvládě nebo oslav výročí založení KSŘ. ^[25]

^[25] Antula Botu, Milan Konečný: Řečtí uprchlíci, Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989, Praha: vydavatel Řecká obec Praha, 2005, s. 341, 342

7.2 Rodinné zvyky, náboženství

Rodinné obřady životního cyklu byly v každodennosti řecké emigrace v Československu stejně významné, jako tomu bylo v jejich vlasti. Velkou událostí je narození dítěte. Kmotrem je v Řecku zpravidla svatební svědek, který je dítěti od křtu do jeho dospělosti ochráncem tak blízkým, že je považován za člena rodiny. Také řeckým dětem narozeným již v Československu byl vybírán řecký kmotr, třebaže nebyly pokřtěny. Svatba Řeků v Československu není událostí ryze rodinnou, počtem svatebních hostů je událostí společenskou. Jsou zváni příbuzní všech pokolení a větví, rodáci z původních řeckých vesnic.

Po roce 1989 nastal jistý zvýšený zájem, zvláště mladých lidí, o náboženství. Bylo téměř až módní záležitostí dávat děti ke křtu a mít svatby v kostele. Tento přístup se v menší míře projevil na několik let i u Řeků. V současnosti tento trend opadl a rozhodování se o křtu či církevním sňatku je na uvážení každého zvlášť. Celkově lze říci, že mezi Řeky je většina nevěřících, menší část sice věřících, ale nepraktikujících. Jen malá část z nich je aktivně věřící (ortodoxní = pravoslavný ritus).^[26]

7.3 Kulturně společenský život Řeků v současnosti

Kulturně společenský život Řeků u nás lze rozdělit do dvou kategorií. První obsahuje akce, které mají dopad jen na lokalitu, kde jsou organizovány. Druhá skupina má rozsah celostátního až mezinárodního charakteru. V prvním případě jde o řecké zábavy, které jsou pořádány v obci místními Řeky. Frekvence jejich konání se liší podle lokality. Před reemigrací většího počtu Řeků počátkem osmdesátých let bývaly tyto řecké zábavy bohatší a četnější. Akce se konají nejčastěji v kulturních domech či v tanečních sálech hostinců. Hudební náplň obstarávají skupiny, které hrají tradiční řecké písně, a i s pomocí moderních hudebních nástrojů dokáží vytvořit iluzi tradiční řecké hudby. Tato část programu patří k nejoblíbenějším, zvláště pro starší Řeky, jimž evokuje zasuté vzpomínky z dětství. Průběh zábav lze rozdělit na dvě poloviny, v první se hraje tradiční či lehce modifikovaná řecká hudba a tančí se klasické řecké tance; druhá polovina následuje po

^[26] Antula Botu, Milan Konečný: Řečtí uprchlíci, Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989, Praha: vydavatel Řecká obec Praha, 2005, s. 343 - 345

odchodu většiny příslušníků starší generace a hraje se pro mladé. Tyto kulturní akce mají veliký a nezastupitelný význam pro život řecké menšiny. Fungují jako důležitý komunikační bod pro širší skupinu Řeků než jen pro sousedy, jak je tomu v každodenní komunikaci. Především však tyto kulturní události slouží jako znovupotvrzení pocitu sounáležitosti emigrantů a jejich potomků a připomenutí si svého původu. ^[27]

7.4 Významné osobnosti kultury

Kulturních akcí celostátního až mezinárodního významu, jež se koná jednou ročně, je řecký folklórní festival. Probíhá zpravidla v Ostravě na ploše výstaviště Černá louka. Obyvkle se sem sjíždějí Řekové z celé republiky a také ze zemí, kam se Řekové kvůli občanské válce vystěhovali. Hraje se tu řecká lidová hudba, která je doprovázena hrou na tradiční řecké hudební nástroje, zpívají se lidové písně a tančí se lidové tance. Někteří příslušníci řecké menšiny pronikli na kulturním poli až do povědomí celého národa. Uplatňují se v české vážné i populární hudbě, (např. sestry Martha a Tena Eleftheriadou, jejichž hudební kariéra započala v roce 1969), překládají knihy z řečtiny, píší česko-řecké konverzační příručky a slovníky, vydávají kuchařky a knihy o Řecku apod. V roce 1986 se českým čtenářům představil mladý spisovatel Praxiteles Makris se svou novelou „Děti vyděděnců“, ve které zčásti autobiograficky, popisuje prostředí řecké menšiny na severní Moravě v osmdesátých letech. V současnosti řecký režisér Georgios Agathonikiadis natočil celovečerní hraný film „Podzimní návrat“, který popisuje příchod Řeků do ČSR a jejich životní osudy až do současnosti. ^[28] Mezi další Řeky, kteří v Československu našli svůj trvalý nový domov a aktivně se velmi zapojili do českého kulturního a společenského života dále patří např. skladatel a zpěvák Stasis Pruselis, historik a spisovatel Petros Cironis, sochař Nikos Armutidis a mnozí další. Z té části Řeků, která se později vrátila do vlasti, se kulturní propagaci naší země nejvíce věnují filolog a překladatel Lefteris Bubaris a filmoví režiséři Georgios Agathonikiadis a Georgios Skelenakis. Příslušníky české řecké komunity sdružuje Asociace Řeckých obcí v České republice, která vznikla v roce 1996 ze

^[27], ^[28] <http://www.cizinci.cz/files/clanky/127/Rekove2.pdf> (cit. 24.11.2011)

spolku řeckých obcí. V čele její správní rady stál obětavý a schopný organizátor ing. Michalis Zervas.^[29]

7.5 Kulturní události pro širokou veřejnost

Řecké komunity pravidelně pořádají akce kulturního a společenského charakteru, setkání starší i mladší generace. Ve většině obcí probíhá výuka řečtiny a řeckých tanců.

7.5.1 Babylonfest

„Babylonfest pomáhá bourat bariéry a předsudky mezi většinovou společností a národnostními menšinami. Zároveň ukazuje, jak život v multikulturním světě může být zajímavý a pestrý.“^[30]

Společné multietnické setkání BABYLONFEST je setkáním společného soužití menšin a seznámení se s jednotlivými kulturami národů, které žijí v České republice. Je přehlídkou lidové kultury, kterou si uchovávají jednotlivé menšiny, prezentují život národnostních menšin. Přínos je hlavně ve vzájemné komunikaci, výměně zkušeností a vzájemném obohacení všech účastníků společného setkání národnostních menšin žijících v ČR s většinovým obyvatelstvem. Festival pořádá Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna ve spolupráci s organizacemi národnostních menšin a Turistickým informačním centrem města Brna, p.o., pod záštitou primátora statutárního města Brna. Finanční podporu festivalu poskytlo statutární město Brno a Ministerstvo kultury ČR. Poslední ročník se uskutečnil v roce 2013^[31]

^[29] Pavel Hradečný, Růžena Dostálová, Věra Hrochová, Pavel Oliva, Vladimír Vavřínek: Dějiny Řecka, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1998, s. 667

^[30] <http://www.jihomoravskenovinky.cz/zpravy/regiony/dny-brnenskych-narodnostnich-mensin-porada-babylonfest-2013> (cit. 15.9.2013)

^[31] <http://www.babylonfest.cz>

7.5.2 Řecká sobota na hradě Veveří

Občanské sdružení Hrad bez výhrad, v úzké spolupráci s Velvyslanectvím Helénské republiky v Praze, Lyceem Řekyň v ČR, Řeckou obcí Brno a nadačním fondem Hellenika připravují každoročně tematicky zaměřený program pod názvem „Řecká sobota“ s podtitulem „Významní Řekové na hradě Veveří a v podunajské monarchii“, který se koná v prostorách Státního hradu Veveří. V letošním roce je naplánován již 4. ročník.

Smyslem akce je nejen přiblížit návštěvníkům Státního hradu Veveří jeho historické vazby na Řecko, ale i umožnit vzájemné setkání jednotlivců a institucí, které mají co dočinění s Řecko – moravskými (českými) vztahy.^[32]

Vždy bohatý program je zajišťován prezentacemi Řecka, řecké literatury, kultury (I para, Prométheus, Hudební soubor Lycea Řekyň v ČR). Zajímavým zpestřením je i nabídka tradičních řeckých pokrmů (frappé, ouzo, retzina, olivy, olivový olej, řecké pochutiny, feta). V průběhu programu probíhá výuka řeckých tanců, ke shlédnutí jsou i dokumenty o samotném Řecku.^[33,34]

7.5.3 Řecký festival

MOTTO

„Naše oslavy jsou mnohem mladšího data, ale i my jsme jako věrozvěstové do této země něco přinesli. Chceme to těmito oslavami ukázat a připomenout, že i po letech v nás, co jsme zde zůstali, stále přetrvává to, co naši otcové ze své vlasti s sebou přinesli.“

Asociace řeckých obcí v ČR pořádala dne 22.6.2013 8. ŘECKÝ FESTIVAL konaný u příležitosti 65. výročí příchodu Řeků do Československa a 1150. výročí příchodu jiných, mnohem významnějších soluňských rodáků, věrozvěstů, Cyrila a Metoděje, na Velkou Moravu. Návštěvníci mohli shlédnout výstavu ikon pod názvem „Byzantský odkaz v dílech umělců“, výstavu fotografií a dokumentů mapující život řecké menšiny v České

^[32] <http://www.robrno.cz/wp-content/plugins/downloads->

^[33] <http://www.proglas.cz/detail-akce/recka-sobota-na-hade-veveri.html>

^[34] <http://www.bystrcnik.cz/?p=14174>

republiky za uplynulých 65 let, vystoupení řeckých tanečních souborů, které předvedli řecké lidové tance a dále hudebních skupin a zpěváků s tradiční řeckou hudbou Nechyběla lidová veselice za doprovodu živé hudby a tradiční řecké tance. Atmosféru řeckého festivalu podbarvila i řecká kuchyně s tradičními řeckými specialitami teplé i studené kuchyně (gyros, pita, tzatziki, sýr feta, olivy) a s řeckým vínem. Při oslavách nezůstala pozadu ani sportovní aktivita v podobě turnaje v malé sálové kopané. Oficiální zahájení začalo vztyčením státních vlajek Řecké republiky a České republiky.^[35]

U příležitosti konání 8. Řeckého festivalu vydala Asociace řeckých obcí pamětní medaile k této události (obr. č. 1). Záštitu 8. řeckému festivalu udělil Prezident České republiky Miloš Zeman, viz. příloha 1.

Obrázek č. 1 – Pamětní medaile

7.5.3.1 Taneční soubory na 8. Řeckém festivalu

- Antigoni z Krnova
- Evros z Javorníku
- Kaliopi ze Šumperka
- Akropolis z Prahy
- Prometheus z Brna
- Nea Elpida z Bohumína a Karviné
- Lyceum Řekyň v ČR

Obrázek č. 2 - Taneční soubor Prometheus

Obrázek č. 3 - Lyceum Řekyň

^[35] <http://www.8festival.cz/>

7.5.3.2 Hudební skupiny na 8. Řeckém festivalu

- Martha a Tena Eleftheriadu
- Michalis Amanatidis z Německa se skupinou
- Skupina „Akropolis“ Praha
- Skupina „I PAREA“ Brno
- Skupina „Poseidon“ Šumperk
- Skupina „Atény“ Ostrava
- Froso Tarasidu
- Nikoleta Spalasoová

Program 8. Řeckého festivalu viz. Příloha č. 2

Kulturní činnost řecké menšiny je velmi bohatá a podílejí se na ní všechny organizace označované jako „Řecké obce“. K nejvýznamnějším kulturním svátkům patří již tradiční Řecký festival v Krnově a Řecké dny v Brně. ^[36]

8 Řecké tradice a svátky

Řecko je jednou z mála zemí na světě, kde lidový tanec stále žije, tak, jak tomu bylo v historii. Hrál důležitou roli v životě lidí a byl lidským vyjádřením pocitů každodenního života. Řekové tančí a vždy tančili při křesťanských svátcích, oslavách, v dobách prohry i vítězství, na svatbách, k překonání depresí i nemocí. Téměř každý tanec vypovídá nějaký příběh a ve své době byl považován za nejvyšší druh umění. Tradiční tance se přenáší z generaci na generaci do dnes.

Řecko je země, která si zakládá na tradicích a bohaté kulturní minulosti. Je to také země, ve které se více než 90% obyvatelstva hlásí k pravoslavné církvi. Obojí ovlivňuje i pojetí výročních obřadů a svátků.. Většina svátků je spojena s pravoslavným kalendářem a jmény svatých, řada z nich se slaví už od byzantských dob, některé tradice ale jdou ještě dále, až do starověkého Řecka.

Dalo by se říci, že v průběhu roku Řekové v podstatě žijí od jednoho svátku ke druhému. Těší se na ně, mluví o nich dlouho předem, připravují se na ně a potom, po svátečních dnech prožitých v rodinném kruhu, nebo dokonce v „kruhu“ celé vesnice, za tanců, her a hlavně s dobrým jídlem a pitím, na ně ještě dlouho vzpomínají.

^[36] <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6646> (cit. 2014)

Některé řecké zvyky jsou obdobné jako u nás, ať už proto, že vyvěrají ze společné křesťanské tradice (jako jsou Vánoce a Velikonoce) nebo z pravidelného běhu přírody, např. 1. máj, ale mnohdy jsou slaveny jiným způsobem, na jednotlivé sváteční dny je kladen rozdílný důraz, popř. existují řecké tradice, které jsou nám úplně cizí, ze kterých na nás dýchá tajemno až východní mystika.^[37]

Všechny řecké obce připravují kulturní a společenský program ke státním svátkům Řecké republiky 25. března a 28. října, ukončený tradiční řeckou lidovou zábavou s hudbou a tancem.^[38]

Přehled řeckých státních svátků v příloze č. 3

8.1 Nejvýznamnější řecké svátky

8.1.1 25. březen – Den Řecké nezávislosti

Připomenutí řeckého boje za nezávislost. V tento den byl v r. 1821 započat národně-osvobozenecský boj Řeků proti turecké říši. Odstartoval ho *biskup Germanos*, když v klášteře *Agias Lavras* vyvěsil řeckou vlajku. Oslavy probíhají formou slavnostních průvodů a vojenských přehlídek.

8.1.2 28. říjen – Státní svátek, „Den Ochi“ (= den Ne)

V tento den se připomíná odmítnutí řeckého generála *Ioannise Metaxase* v r. 1940 povolit Mussoliniho vojákům volný průchod Řeckem během druhé světové války. Řecko se odmítlo vzdát Itálii. Konají se vojenské přehlídky, vzpomínkové akce, tradiční tance...^[39]

^[37] <http://www.arovcr.cz/soubory.htm>

^[38] <http://www.arovcr.cz/soubory.htm>

^[39] http://www.mzv.cz/athens/cz/viza_a_konzularni_informace/ostatni/recke_svatky_v_roce_2010.html

8.1.3 Velikonoce

Oslava Velikonoc znamená pro Řeky více než oslava Vánoc. Patří mezi hlavní náboženské slavnosti roku a jsou označovány jako svátky rodinné, které tráví příbuzní společně. Pro výpočet pravoslavných Velikonoc se používá Juliánský kalendář, proto se většinou konají v jiném období než je tomu v zemích s katolickou tradicí. Hlavními znaky oslav jsou procesí, zapalování svící, kostelní obřady, zvuky kostelních zvonů, předávání svatého plamínku mezi lidmi, ohňostroje.

Gastronomické speciality pro nejdůležitější svátky roku Velikonoce představuje tradiční polévka „Majiritsa – polévka z jehněčích vnitřností a jarních zelených bylin, Tsoureki – velikonoční vánočka se zapečenými obarvenými vejci a cukroví“. Neodmyslitelnou součástí oslav Velikonoc je tradiční rožnění jehňat a kůzlat., z nápojů tsipuro, ouzo a retsina. Je to období, kdy si lidé odpouštějí, radují se, oslavují, tančí, zpívají, ale hlavně se setkávají a upevňují tak tradiční řeckou rodinou soudržnost.^[40]

8.1.4 Vánoce

Vánoce jsou v Řecku považovány za druhý největší křesťanský svátek po Velikonocích. Začínají se slavit o půlnoci z 24. prosince na 25. prosince, kdy se celá rodina účastní půlnoční mše. A trvají až do 5. ledna, kdy jsou tyto svátky zakončeny tradičním svátkem světel. Pro Řeky jsou nejdůležitějším svátkem Velikonoce, takže žádné velké a bujaré oslavy Vánoc tu nemůžete očekávat, přesto se všichni samozřejmě sejdou v kruhu rodinném.

Na Štědrý večer děti na vesnici chodí od domu k domu, zpívají koledy (Kalantas) a za to dostávají ovoce nebo sladkosti. Nosí s sebou i malé hudební nástroje - bubínky či triangly . Dárky se rozdávají až 1. ledna na den sv. Basileje. Ještě před několika desetiletími nebyl v Řecku znám pojem vánoční stromeček. Ale dnes už je zdobení stromku běžným zvykem.^[41]

V řeckých domácnostech se na stůl pokládá mělká dřevěná miska s kousky nitek

^[40] (<http://www.objevterecko.cz/recke-velikonoce/>)

^[41] (<http://www.vanocnitrhy.cz/vanoce-ve-svete/>)

kolem okrajů a výhonkem bazalky, omotaným kolem dřevěného kříže. Jednou za den potom chodí matka (nebo jiný člen rodiny) po celém domě a namáčí bazalku a kříž do posvátné vody a vysvěcuje s ním každý pokoj. Tento rituál má ochránit dům před Kalikantzary. To jsou zlí skřeti/čerti, kteří údajně způsobují různé pohromy v domácnosti jako kysnutí mléka, zhasínání ohně apod.

V předvánoční době se pečou sladkosti jménem Kourabiedes, které připomínají české vanilkové rohlíčky, jsou několikrát větší. Další typickou novoroční sladkostí jsou Melomakarona (sladké sušenky různého tvaru) a Diples (pečivo s medem). Doba vánočních svátků je spojena také se zákusky jménem Kataifi a Baklava (nejpopulárnější řecké dezerty z vlasových těstovin společně s ořechy, mandlemi, sirupem, medem apod.) Typickým vánočním pokrmem je posvátný chléb Christopsomo (Boží chléb), je sladký a připomíná naši vánočku či mazanec. Tento chléb, zdobený ornamenty, má různý tvar a je součástí každého stolu. Na 1. ledna pečou řecké hospodyňky typický řecký světlý chléb „Vasilopita“. Jí se velice opatrně, protože každý čeká, zda v pitě nenajde minci. Ta je zapečena do chleba a nálezce čeká štěstí a dostatek peněz. Nechybí speciality jako krůta s kaštanovou nádivkou, mleté maso, někdy se peče sele, jehně nebo ryby.^[42]

9 Instituce v České republice sdružující a podporující řeckou menšinu

Česká republika dbá na dodržování mezinárodních úmluv o ochraně národnostních menšin. Rada vlády pro národnostní menšiny je poradním a iniciativním orgánem vlády, připravuje zprávy o jejich situaci a vyjadřuje se k připravovaným zákonům, navrhuje výši rozpočtu jednotlivých oblastí, či se podílí na dotačních řízeních na projekty a aktivity menšin.

9.1 Dům národnostních menšin Praha

Dům národnostních menšin vybudovaný v Praze je unikátní projekt, který jako jediný svého druhu slouží k propagaci multikulturních tradic menšin žijících v ČR. Zastoupení v Domě národnostních menšin mají Bulharsko, Maďarsko, Německo, Polsko,

^[42] <http://zeny.e15.cz/clanek/domov/vanoce-a-vanocni-tradice-u-nas-a-ve-svete>

Rusko, Řecko, Slovensko, Srbsko, Ukrajina, Rusíni a Romové. Právě tradice těchto zemí se mohou v jeho prostorách prezentovat nejširší veřejnosti

Zřízením Domu národnostních menšin se hlavní město Praha zařadilo mezi evropské metropole, kde podobná multikulturní menšinová centra již mnoho let fungují. Je tak vytvořeno zázemí pro spolkový menšinový život, kde menšiny mají zázemí, mohou se sdružovat, setkávat a zviditelnit svůj život.

9.2 Podpora národnostních menšin

Všechny oficiálně uznané menšiny mají nárok na státní podporu svého jazyka i kultury. Finanční pomoc je zaměřena na lepší možnosti integrace, rozvoje kultury a především jazyka. Status národnostní menšiny komunitám umožňuje více rozvíjet jejich kultury, tradice a především jazyk. Oficiální postavení také členům menšiny zaručuje používat svůj jazyk ve styku s úřady i před soudy. Menšiny musí splňovat dvě základní podmínky. Jejich komunity musí v českých zemích historicky působit (přesná doba není stanovená), a mít dostatečný počet příslušníků s českým občanstvím (rovněž není upřesněn).^[43] Výše státní dotace jednotlivým minoritám určené pro občanská sdružení je znázorněna v tabulce č. 1. Jedná se o roky 2010, 2011 a 2012. Tabulka je seřazena dle nejvyšší obdržené dotace v posledním sledovaném roce 2012.

Tabulka č. 1

Státní dotace určené občanským sdružením jednotlivých menšin	2010	2011	2012
polská	1 868 854 Kč	2 293 000 Kč	1 830 000 Kč
romská	1 755 000 Kč	2 380 000 Kč	985 000 Kč
slovenská	1 267 000 Kč	631 000 Kč	912 000 Kč
maďarská	827 447 Kč	467 000 Kč	732 000 Kč
řecká	640 000 Kč	685 000 Kč	665 000 Kč
ostatní občanská sdružení + multietnické akce	262 000 Kč		424 611 Kč
německá	434 000 Kč	72 000 Kč	421 000 Kč
bulharská	227 000 Kč	68 000 Kč	325 000 Kč
ukrajinská	550 000 Kč	240 000 Kč	285 000 Kč
ruská	178 000 Kč	241 000 Kč	281 000 Kč
jiné subjekty (mimo občanská sdružení)	141 000 Kč		256 000 Kč
chorvatská	340 000 Kč	165 000 Kč	150 000 Kč
srbská	58 000 Kč		30 000 Kč
rusínská	35 000 Kč		- Kč
projekty o Holocaustu		2 604 000 Kč	
multikulturní projekty		5 752 000 Kč	
Celkem	8 583 301 Kč	15 598 000 Kč	7 296 611 Kč

Zdroj: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/dokumenty-rady/zprava_2012_tiskarna.pdf

^[43] <http://www.zpravy.idnes.cz>

Možnost získat další finanční prostředky na svoji činnost a rozvoj mají oficiálně uznané minoritní skupiny od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a také od Ministerstva kultury. Výše takto získaných dotací za léta 2010, 2011 a 2012 jednotlivým minoritám je znázorněna v tabulce č. 2 na následující straně. Tabulka je seřazena dle nejvyšší obdržené dotace v posledním sledovaném roce 2012.

Dotace minoritám od MŠMT a MK	2010	2011	2012
polská	9 735 827 Kč	13 197 238 Kč	10 778 400 Kč
slovenská	5 967 000 Kč	5 663 400 Kč	6 418 000 Kč
romská	10 850 751 Kč	7 418 893 Kč	5 781 000 Kč
multikulturní	6 016 894 Kč	8 618 000 Kč	5 714 611 Kč
německá	2 129 970 Kč	2 831 000 Kč	2 361 000 Kč
maďarská	1 980 952 Kč	2 314 000 Kč	2 065 000 Kč
bulharská	1 330 140 Kč	1 874 380 Kč	1 804 000 Kč
ukrajinská	2 390 900 Kč	3 161 000 Kč	1 721 000 Kč
řecká	1 698 350 Kč	1 566 000 Kč	1 537 000 Kč
ostatní	4 521 730 Kč	700 000 Kč	1 492 000 Kč
ruská	2 448 900 Kč	2 931 000 Kč	940 000 Kč
židovská komunita		1 897 000 Kč	468 000 Kč
srbská	602 000 Kč	608 000 Kč	380 000 Kč
chorvatská	340 000 Kč	559 000 Kč	320 000 Kč
rusínská	150 000 Kč	123 000 Kč	90 000 Kč
vietnamská		- Kč	- Kč
Celkem	50 013 414 Kč	53 461 911 Kč	41 870 011 Kč

Zdroj: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/dokumenty-rady/zprava_2012_tiskarna.pdf

9.3 Asociace řeckých obcí – AŘO

Asociace řeckých obcí v České republice je dobrovolný, nepolitickým sdružením (nestátní neziskovou organizací), která se stala zastřešující organizací řeckým obcím, s působností po celém území České republiky. Vznikla v roce 1966 ze spolu řeckých obcí. Posláním AŘO je rozvíjení řecko-českých společenských a kulturních vztahů. Je základnou pro spolupráci řeckých obcí navzájem, jakož i pro spolupráci se státními a místními orgány v České republice i v Řecku. Poskytuje příležitosti pro rozvíjení vzájemné spolupráce svých členů, pořádá pravidelná setkání svých členů i správní rady. Podporuje kulturní i vzdělávací činnost řeckých obcí. Veškeré aktivity AŘO v České republice jsou realizovány prostřednictvím samostatné činnosti jednotlivých obcí, které mají vlastní právní status.

9.3.1 Hlavní cíle AŘO ČR

- Mezi hlavní cíle AŘO ČR patří prohlubování a podpora přátelských vztahů mezi Řeky žijícími v České republice a Českou republikou, zejména na poli kulturním a společenském.
- Podpora a rozvoj řecké identity prostřednictvím kulturních a vzdělávacích akcí, zachování a rozvíjení řeckého jazyka.
- Uchovávání a rozvoj vztahů s mateřskou vlastí, včetně společenské a hmotné pomoci krajanům od orgánů a institucí jak Řecké republiky, tak jiných.
- Šíření odkazu řecké kultury prostřednictvím vzdělávacích institucí, pořádáním přednášek a seminářů, seznamování s novodobou řeckou kulturou, pořádání akcí folklorně hudebních a tanečních, sportovní aktivity.
- Vydavatelská a publikační činnost, práce s dětmi a mládeží.

9.4 Organizace podporující AŘO ČR

Veškerou činnost řecké menšiny podporují následující organizace.

- Ministerstvo kultury ČR
- Ministerstvo školství ČR
- Ministerstvo zahraničí Řecké republiky
- Krajské a místní samosprávy v místech působnosti řeckých obcí
- Sponzoři ^[44]

9.5 Řecké obce

V místech s nejvyšší kumulací původního řeckého obyvatelstva začaly vznikat tzv. řecké obce. Nejvíce jich najdeme v Moravskoslezském a Olomouckém kraji, Brně a v Praze.

Řecké obce jsou neziskové organizace s vlastní právní subjektivitou, které sdružují Řeky, jejich potomky, partnery, ale i příznivce Řecka, řeckého jazyka a kultury.

^[44] <http://www.arovcr.cz/>

Jejím posláním je reprezentace řecké kultury a jazyka, rozvíjení identity a národního povědomí. Podporují spolupráci a dialog mezi českými a řeckými institucemi, nevládními organizacemi v oblasti kultury a vzdělávání. Klíčovým zájmem je budování otevřené a přátelské společnosti v místě jejich působení a přispívání ke kladným vztahům mezi Řeckem a Českem.

9.5.1 Přehled Řeckých obcí v České Republice

Seznam všech Řeckých obcí na našem území k 1.1.2014

- Řecká obec Praha (zápis do Obchodního rejstříku 9.8.2001)
- Řecká obec Šumperk (4.11.1996)
- Řecká obec Brno (4.11.1996)
- Řecká obec Ostrava (4.11.1996)
- Řecká obec Bohumín (16.5.1998)
- Řecká obec Javorník (29.3.2008)
- Řecká obec Havířov (19.5.1999)
- Řecká obec Třinec (4.11.1996)
- Řecká obec Krnov (4.11.1996)
- Řecká obec Jeseník (4.11.1996)
- Řecká obec Karviná (4.11.1998)
- Řecká obec Zlaté Hory (29.5.2008)
- Řecká obec Krnov – město (12.7.2001)
- Řecká obec Vrbno pod Pradědem (4.11.1996)

9.5.2 Obecné aktivity Řeckých obcí

- Podpora a rozvíjení řecké identity
- Výuka tradičních řeckých tanců
- Pořádání oslav významných dnů Řecké republiky
- Pořádání kulturních akcí

- Dětský taneční soubor
- Provoz tanečního souboru EVROS (ŘO Javorník – tančí převážně thrácké tance a je vybaven kroji této oblasti Řecku. Vystupují po celé ČR , v roce 2012 a 2013 i v Řecku)
- Divadelní představení (ŘO Zlaté Hory)
- Řecká hudební skupina
- Tvoří zázemí pro připomenutí svého původu, země, odkud přišli
- Organizace zájezdů do rodné země
- Vyučování řečtiny
- Zachování a rozvíjení řeckého jazyka
- Uchování a rozvoj vztahů s mateřskou vlastí
- Společenská a hmotná pomoc krajanům
- Šíření odkazu řecké kultury
- Folklórně hudební a taneční aktivity
- Vydavatelská a publikační činnost
- Práce s dětmi a mládeží
- Turnaje v deskových hrách – TAVLI (Backgammon – ŘO Karviná) ^[45]

Obrázek č. 4 - Řecký festival v Ostravě Obrázek č. 5 - Řecký festival v Ostravě

^[45] <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-dotaz?dotaz=%C5%99eck%3%A1+obec>

9.6 Řecká obec Praha

Řecká obec Praha byla založena v roce 1990 a je jednou z největších obcí Asociace řeckých obcí v ČR, se samostatným nezávislým protokolem, založeným 9/8/2001 pod č.j. VS/1-1/47718/01-R IČO 26538458 na Ministerstvu vnitra ČR.

Řecká obec Praha je jedna z nejmenších obcí národnostních menšin, avšak Ministerstvem kultury České republiky a Magistrátem hl. m. Prahy je hodnocena jako „malá, ale dynamická obec, jejíž přítomnost je velice citelná!“.

9.6.1 Hlavní aktivity Řecké obce Praha

- Výuka řeckého jazyka a kultury od řeckých i českých učitelů
- Propagace řecké kultury prostřednictvím „Řeckých dnů“ v Praze, výstav fotografií, řeckých produktů atd., stejně jako uměleckých vystoupení hudebních i tanečních (taneční soubor a kapela „Akropolis“ – viz. níže)
- Vydávání časopisu „Kalimera“ (viz. níže), který je v České republice jediným časopisem v řečtině a který popisuje život Řeků v České republice a zaznamenává historii helénismu v České republice na základě archivních materiálů a fotografií
- Vydávání knih o historii a životě Řeků žijících v České republice
- Přednášky o řecké literatuře, historii, kultuře, řecké kuchyni atd.
- Oslavy státních jubileí a národních svátků
- Výlety po stopách Řeků v České republice

Taneční soubor a kapela Akropolis - Soubor Akropolis vznikl v roce 1993 jako dětský pěvecký, později se ale postupně stával více tanečním souborem. Od roku 1995 se jeho členové účastnili tanečních soustředění s lektorem z Řecka, která pořádala nadace Hellenika. Taneční repertoár obsahuje tance z celého pevninského Řecka Soubor Akropolis vystupuje tradičně na festivalu Praha srdce národů, na oslavách řeckých národních svátků pořádaných Řeckou obcí Praha, ale i na oslavách jiných řeckých obcí (Šumperk, Krnov), na Staročeských Májích (Lety, Mníšek pod Brdy) a mnoha dalších veřejných i soukromých akcích. Od roku 2001 jsou členové souboru Akropolis zároveň členy tanečního souboru Lycea Řekyň v České Republice, s kterým se účastní mnoha mezinárodních festivalů v České Republice, ale i v zahraničí.

Časopis Kalimera - V České republice je dosud jediným časopisem v řeckém jazyce. První výtisk vyšel v listopadu 1999 z iniciativy skupiny Řeků, členů Řecké obce Praha, podporovaných Správní radou ŘO Praha, Časopis měl 16 stran a do čtvrtého čísla byl vydáván díky finanční podpoře různých řeckých podnikatelů z Prahy. Časopis je vydáván každé dva měsíce a má 32 stran. Vychází za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a jeho čtenářů. ^[46]

9.7 Řecká obec Šumperk

Řecká obec Šumperk byla založena v roce 1996. Je samostatnou organizační jednotkou AŘO ČR. Od roku 1996 funguje řecká škola pro děti a mládež řecké národnosti, kterou od jejího počátku navštěvovaly i děti české národnosti. Počínaje rokem 2001 dochází k popularizaci řecké kultury, probíhá každoroční kurz řeckých tanců pro veřejnost, jejichž znalost zúročí zájemci na řecké zábavě, která se stala tradiční událostí Vimperského kulturního podzimu.

Během těchto let se řecká komunita dostala do povědomí šumperské kulturní veřejnosti a setkává se s ohlasem jak ze strany občanů Šumperka, tak i vedení města.

9.7.1 Hlavní aktivity Řecké obce Šumperk

- Řecká škola – od roku 1996
- Taneční soubor řeckých lidových tanců Kalliópi – od roku 2007
- Oslavy státních jubileí a národních svátků
- Propagace řecké kultury, kuchyně ^[47]

9.8 Řecká obec Brno

Řecká obec Brno byla založena v roce 1996. Je samostatnou organizační jednotkou Asociace řeckých obcí České republiky. Posláním je reprezentace řecké kultury a jazyka, rozvíjení identity a národního povědomí. Velkou roli představuje spolupráce a dialog mezi

^[46] <http://www.ropraha.eu/>

^[47] <http://www.rosumperk.wz.cz/>

českými a řeckými institucemi, nevládními organizacemi v oblasti kultury a vzdělávání. Klíčovým zájmem je budování otevřené a přátelské společnosti v místě působení a pěstování kladných vztahů mezi Řeckem a Českem.

9.8.1 Hlavní aktivity Řecké obce Brno

- prezentace řecké komunity, účast na kulturních akcích,
- výuka řečtiny pro děti a mládež, výuka historie a kulturně-společenského základu,
- výuka řeckých tanců pro děti, mládež i dospělé, prezentace řeckého folkloru na folklorních festivalech a kulturních akcích,
- výuka dramatické výchovy, nácvik divadelních představení (příklad 2013 – Ezopovy bajky v řeckém jazyce)
- organizace setkávání řeckých seniorů v rámci Brna i celé České republiky,
- organizace oslav státních svátků Helénské republiky (březen, říjen), Vánoc a jiných příležitostí,
- pomoc při vyhledávání kontaktů na příbuzenstvo, bývalé spolužáky či spolupracovníky se vztahem k řecké komunitě,
- organizace soustředění, výletů a besídek pro děti za účelem prohlubování znalostí jazyka a tanců a prezentují práci dětí v řecké škole,
- organizace vzdělávacích, sportovních a kulturních akcí,
- pomoc v adaptaci Řeků přicházejících do České republiky, zajištění informací o bydlení, školství, zdravotnictví.^[48]

9.9 Lyceum Řekyň

Lyceum Řekyň je známé v celém helénském světě svým nesmírným přínosem pro udržení a šíření řeckého kulturního dědictví již od roku 1911, kdy bylo založeno v Athénách pedagožkou Callirrhoe Siganou Parren. Po několika letech navazování prvních kontaktů a jednání v prosinci 2000 schválila Správní rada Ústředního Lycea v Aténách žádost řeckých žen žijících v České republice o založení nové zahraniční pobočky. Lyceum Řekyň v České republice je registrováno Ministerstvem vnitra ČR jako občanské

^[48] <http://www.robrno.cz/>

sdužení ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb. Toto sdružení patří mezi 9 evropských poboček z celkového počtu 16 zahraničních Lyceí.

Sídlem Lycea se stalo Brno, neboť zde vznikla myšlenka založit Lyceum a tady také byly již od roku 1995 organizovány semináře lidových tanců pod vedením Nikose Petrouliase z Lycea Řekyň Kalamaty. Lyceum bylo založeno ve spolupráci s nadačním fondem HELLENIKA a dále ve spolupráci s Řeckými obcemi v ČR.

9.9.1 Cíle Lycea

- uchování řeckých zvyků a tradic (uchování národních krojů, jejich prezentace – přehlídky
- studium a pěstování folklórního umění (studium lidových tanců a písní, jejich zapisování, přesné dodržování a prezentace formou vystoupení a hudebních představení, organizace a výstavy řeckého lidového umění a jeho uchování, vydávání publikací, knih, zvukových a audiovizuálních nosičů
- podpora ženy a morální podpora matky a dítěte

9.9.2 Oddělení Lycea

• Národních tradic	• Umělecké a hudební
• Národních krojů	• Rytmičké výchovy
• Národních tanců	• Svátků a recepcí
• Problémů ženy a dítěte	• Knihovna a archiv

9.9.3 Projekt Athéna

Od roku 2012 Lyceum realizuje s podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR pilotní projekt s názvem Athéna – program vzdělávání a pohybu pro jednotlivce i rodinu.

Cíle projektu

- Podnítit zájem příslušníků řecké diaspory v České republice o další vzdělávací aktivity, zejména v oborech uměleckých a tělovýchovných.
- Vyhledat lektory, školitele, trenéry, cvičitele a dobrovolníky uměleckých, výtvarných a tělovýchovných oborů.
- Osvojit si základní terminologii řeckého jazyka v různých oborech za účelem zvládnutí i odborné komunikace.
- Zabezpečit celorepublikové setkání dětí a mládeže, příslušníků řecké diaspory, rodinných příslušníků a přátel s lektory, školiteli, trenéry a cvičiteli s cílem zahájit pravidelné vzdělávací aktivity v uměleckých a tělovýchovných oborech.
- Vytvořit podmínky pro rozvoj uměleckých a výtvarných oborů.
- Seznamovat děti a mládež s dějinami umění, zejména s odkazem na umění antické.
- Vytvořit podmínky pro rozvoj tělovýchovných oborů a podporovat cíle olympismu.^[49]

Lyceum Řekyň je stále přítomné všude, kde existuje helénismus, a to nejen tím, že přináší atmosféru Řecka do každého, byť vzdáleného, koutu světa, ale i tím, že hraje prvořadou úlohu v šíření řeckých tradic.^[50]

9.10 Česká společnost novořeckých studií

Je členem Evropské společnosti novořeckých studií, která sídlí ve Štrasburku a má dalších 21 poboček. Dále je společnost členem Rady českých vědeckých společností Akademie věd. Jejím cílem je podpora vědeckého studia a výuky novo-řeckého jazyka, literatury, historie a kultury. Převážnou část veřejných aktivit tvoří především přednášky, semináře, exkurze a podobně. Dlouhodobými projekty je podpora řeckého kulturního, vzdělávacího a společenského centra v Brně, ochrana práv řecké menšiny v ČR, a podpora Lycea Řekyň v ČR. Jednou ročně se většinou v Ostravě koná řecký folklórní festival s účastí zástupců řeckých diaspor z celé Evropy. Hraje se zde tradiční řecká hudba ve spoje-

^[49] <http://www.lyceumrekyn.cz/athena.html>

^[50] <http://www.lyceumrekyn.cz/>

ní s řeckými tanci. Součástí festivalu jsou výstavy či prezentace zaměřené na nejrůznější aspekty řeckého života. Festival je také místem setkání zástupců řeckého kulturního společenství a majoritní společnosti.^[51]

9.11 Nadační fond Hellenika

Nadační fond Hellenika, dříve Hellenika nadace sídlí v Brně a původně bylo cílem nadace podporovat řeckou menšinu v Brně a jejím okolí. V současnosti je Hellenika jedinou nadací, která přímo podporuje rozvoj a uchování kultury a identity řecké menšiny, pomáhá jejímu poznání a vytváří příležitosti pro setkání představitelů řeckého kulturního společenství a českých institucí stejně jako osobností z kulturní, podnikatelské či veřejné oblasti. Nadace také chrání práva menšiny na území ČR. Projekty nadačního fondu se nerealizují pouze v Brně, ale na celém území ČR. Jsou to například následující: výuka řeckého jazyka, výuka tradičních tanců, řecký festival, hellénská olympiáda, Řecké dny v Brně a další.^[52]

9.12 Klub přátel Řecka

Klub přátel Řecka, založeného v roce 1995, působí na poli řecko-českých kulturních vztahů Jeho cílem je snaha o zachování historického povědomí o existenci řeckého etnika v bývalém Československu a současné České republice. Snaží se podporovat aktivity, které vedou k vzájemnému poznávání a sblížování české a řecké národní kultury a k zachování národního povědomí řecké diaspory v ČR. Vždy připomíná církevní svátky a aktivity spojené s kulturou či občanskou společností.^[53]

9.13 Společnost přátel Nikose Kazantzakise

Společnost přátel Nikose Kazantzakise sdružuje přívržence a milovníky Nikose Kazantzakise, velikána mezi řeckými spisovateli 20. století, snaží se podporovat a šířit zájem o jeho literární dílo, zahrnující nevšední, bohatý myšlenkový odkaz.

^{[51],[52]} <http://www.mezikulturnidialog.cz/recka-kulturni-identita.html>

^[53] <http://www.dialogos-kpr.cz/>

Důležitou společenskou událostí ve vzájemných národních vztazích je pobyt Nikose Kazantzakise v Myslivnách v Božím Daru v letech 1929-1932. Kolem roku 1935 měl Boží Dar 168 domů a 1076 obyvatel, z toho 13 českých, 1042 německých a 21 cizinců. Proslulý byl krajkářskými kursy, továrnou krajek, navíc měl výrobu kartonáže, prádla a tkalcovnu bavlněných látek. Myslivny jsou tehdy uváděny jen pod německým označením Försterhäuser, jejich české jméno najdeme však v Seznamu míst království Českého z roku 1893. Německy psáno Gottesgab, Försterhäuser, bei Kraus, Erzgebirge, Tschechoslowakei, tak zněla plná adresa pobytu N. Kazantzakise v Československu, jak ji sám uvádí v dopise z 15.5.1929. Dopisy dokládají Kazantzakisův pobyt v Božím Daru do roku 1932, poslední je z 30. dubna 1932. Kromě setkání s hudebním skladatelem Bohuslavem Martinů, uskutečněném ve Francii v roce 1956. Československé ministerstvo informací, svou řeckou sekci, pozvalo slavného řeckého spisovatele v roce 1947 k návštěvě Prahy. Byl pozván také syndikátem českých spisovatelů. Referentka řecké sekce dr. Viewegová chválí jeho dílo a život. Píše o něm, že dosáhl doktorátu práv na athénské universitě, byl čtyři roky posluchačem filosofických kursů na Sorboně, své znalosti doplnil studiem literatury a umění v Německu a Itálii. Kazantzakis návštěvu Prahy přislíbil, ale z neznámých důvodů v roce 1947 neuskutečnil. V roce 1919 mu řecká vláda E. Venizela nabídla místo generálního ředitele v ministerstvu sociální péče. Kazantzakis považoval za svou povinnost nabízené místo přijmout, aby zachránil před smrtí tisíce Řeků, kterým hrozilo nebezpečí na Kavkaze a v jižním Rusku v důsledku válek a hladu. Obstarával jako vedoucí pomocné mise pro postižené šatstvo, potraviny a léčiva, dal dopravit 150.000 těchto ubožáků do vlasti. Po skončení úkolu podal demisi, neboť se hodlal věnovat literární tvorbě. Svou literární činnost několikrát přerušil, když podnikal studijní cesty do různých evropských zemí, do Afriky a Asie. Napsal celou řadu cestopisů. .

V roce 1946 vstoupil Kazantzakis do politického života, veden snahou usmířit vzájemně bojující politické strany. Byl ministrem Sofulisovy vlády, učinil vše, aby uklidnil politické vášně, ale brzy se vrátil k intelektuální činnosti.

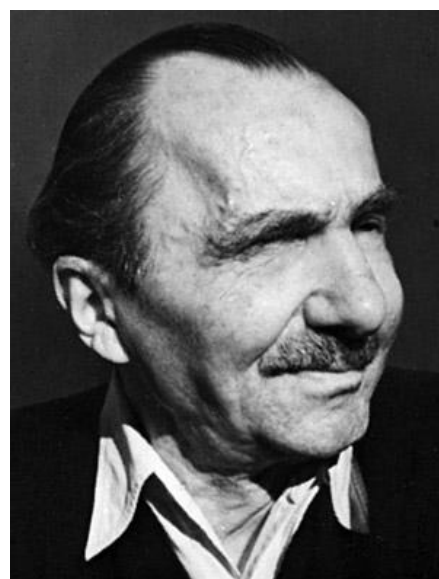
Byl zvolen předsedou syndikátu řeckých spisovatelů a byl navržen řeckými literárními kruhy na Nobelovu cenu. Je autorem epické básně "Odyssea", napsané jako pokračování Homérový epopeje. Přeložil do novořečtiny Ilias a Odysseu, Goetheova Fausta a Danteho Božskou komedii.

Dům Krausů, u nichž N. Kazantzakis za pobytu v Božím Daru bydlel a pracoval, již nestojí. Spisovatelův život ve městě připomíná památník odhalen v roce 1955. Je tvořen abstraktní kovovou plastikou od řeckého sochaře Nikose Armutidise a pamětní deskou a nápisem „*Sti mnimi tou ellina syggrafe a Nikou Kazantzaki 1929-32*“ (Jak pustá skála k nebi se v samotě zdvímám).^[54]

Obrázek č. 6 - Pamětní deska NK – Boží Dar

Obrázek č. 7 - Nikos Kazantzakis

^[54] http://www.reckykoutek.cz/clanky/201105032337_nikos_kazantzakis_v_cechach.php

II Praktická část

10 Interpretace získaných údajů z dotazníkového šetření

V této části diplomové práce se seznámíme s metodou a postupem výzkumu, dále s interpretací jeho výsledků takovým způsobem, aby bylo odpovězeno na základní otázky uvedené v hlavních cílech této práce.

10.1 Popis výzkumného problému

Praktická část diplomové práce byla zaměřena na postavení Řeků v ČR z pohledu ekonomické a sociální integrace. Ač Řekové patří mezi jednu z oficiálních minoritních skupin v ČR, v české veřejnosti se o ní příliš neví a ani nemluví, nicméně svoji pozornost si zaslouží. V Řecku jsem měl možnost jeden rok žít a studovat, proto mě záležitost jejich integrace a život v ČR zajímal. V empirické části jsem se zaměřil především na otázky týkající se jejich ekonomické situace a obecné spokojenosti v naší zemi, na úroveň provázanosti s jejich původní vlastí a také na jejich vnímání nejen samotných Čechů, ale i dalších minorit v ČR.

Vzorek řecké populace žijící v ČR tvořilo 95 respondentů. Sbíráni informací probíhalo formou vyplnění dotazníku. S několika z respondentů došlo i k osobnímu setkání a následnému rozhovoru. Dotazník vyplnilo poměrně velké množství občanů napříč Českou republikou, nicméně nejvíce odpovědí bylo získáno z Moravskoslezského kraje a Hlavního města Prahy, kde žijí nejpočetnější skupiny Řeků.

Výzkum probíhal od prosince 2013 do února 2014. Dotazník má 22 otázek, z toho část z nich byly identifikačního charakteru (věk, bydliště, zaměstnání, rodinný stav).

10.2 Výchozí údaje výzkumu

Základní soubor – předmětem zkoumání jsou řečtí obyvatelé, bez rozdílu věku, trvale žijící na území ČR, kterých u nás v současnosti žije více než dva a půl tisíce. Dotazník vyplnilo 95 osob.

Druh výzkumu – pro sběr dat byl zvolen dotazník, který vyplnilo 95 osob. U třech z nich proběhl i rozhovor. Výsledky z obou způsobů dotazování byly v práci zobecněny a zpřehledněny za použití textu, tabulek a grafů.

Doba sběru dat – od prosince 2013 do února 2014

Výzkumné otázky – kromě identifikačních otázek, respondenti odpovídali na 18 dotazů.

Některé otázky měly za určitých podmínek další podotázku.

- 1) Žijete v ČR od narození?
- 2) Cítíte se spíše Čechem nebo Řekem?
- 3) Jaké je Vaše obecné mínění o Češích?
- 4) Setkal/a jste se někdy v ČR osobně s rasismem?
- 5) Dodržujete spíše české nebo řecké svátky a tradice?
- 6) Soužití v ČR s ostatními menšinami. Určete pořadí, jaké je Vám nejbližší.
- 7) Doplněte, v čem je Vám nejbližší 1. v pořadí
- 8) Doplněte důvody, proč jste umístil(a) menšinu na 6. místě právě na samý konec
- 9) Doplněte, co „řeckého“ Vám schází, co Vám nemůže ČR dát (materiální i duševní statky apod.)
- 10) Napište, kde nejčastěji trávíte dovolenou.
- 11) Sledujete politický a hospodářský vývoj v Řecku?
- 12) Sledujete politický a hospodářský vývoj v ČR?
- 13) Myslíte, že se z ekonomického hlediska máte v ČR lépe, než by tomu bylo v Řecku?
- 14) Jak bydlíte?
- 15) Podporujete ekonomicky své příbuzné žijící v Řecku?
- 16) Máte indicie od příbuzných v Řecku, že přemýšlí o trvalém přestěhování se do ČR? Jestli ano, napište, z jakého důvodu.
- 17) Přemýšlíte o návratu do vlasti? Pokud ano, napište proč.
- 18) Pocítil/a jste někdy, že by Váš řecký původ byl nevýhodou nebo překážkou při hledání zaměstnání?

11 Vyhodnocení výsledků výzkumu

11.1 Vyhodnocení identifikačních otázek

95 respondentů odpovědělo na 4 identifikační otázky týkající se jejich věku, místa trvalého pobytu, rodinného stavu a jejich zaměstnání.

Prostřednictvím dotazníku byli osloveni obyvatelé řeckého původu napříč celou Českou republikou. Vzhledem k tomu, že se nejpočetnější skupiny nacházejí na Moravě, je logické, že nejvíce odpovědí bylo získáno právě zde. Ze vzorku řecké populace je patrné, že 47 dotazovaných je z Moravskoslezského kraje (tvoří 47% všech dotazovaných). Dále následuje Hlavní město Praha (21 občanů), Olomoucký kraj (10 občanů). Od občanů z Jihomoravského, Středočeského, Libereckého, Plzeňského, Karlovarského a Zlínského kraje bylo dohromady získáno dalších 17 vyplněných dotazníků. Z dalších, výše nezmíněných krajích, nebyly získány informace žádné.

Z pohledu věkové struktury lze říci, že nejpočetnější skupinu dotazovaných občanů tvoří ti, jejichž věk se pohybuje od 20 do 40 let. Tuto věkovou kategorii označilo v dotaznících celkem 48 občanů a tvoří 51% z celkového počtu. Druhou nejpočetnější věkovou skupinu tvoří občané od 40 do 60 let. Tuto kategorii označilo celkem 37 osob (39%). Zbýlých deset dotazovaných je starších 60 let.

Tabulka č. 3 zobrazuje strukturu zaměstnání. Nejvíce dotazovaných, konkrétně 32, pracuje v soukromém sektoru. Tvoří 33,68%. Dále následují podnikatelé, zaměstnanci státní správy, studenti, skupina označená jako „Jiné“ (5x důchodci, 3x mateřská dovolená, advokátní kancelář, OSVČ), nejmenší část dotazovaných tvoří nezaměstnaní.

Tabulka č. 3 – Struktura zaměstnání

Zaměstnání	Počet	Celkový podíl
soukromý sektor	32	33,68%
podnikatel	18	18,95%
státní správa	15	15,79%
student	13	13,68%
Jiné	10	10,53%
nezaměstnaný	7	7,37%

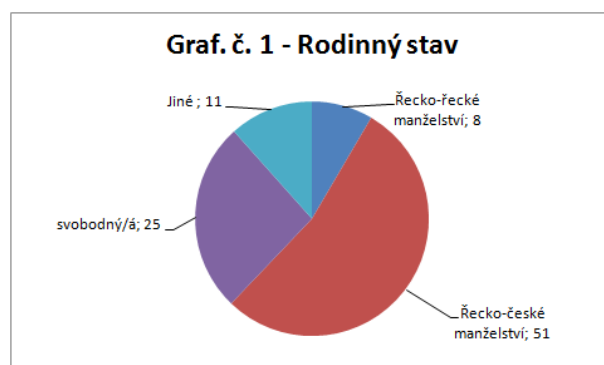
Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že dotazovaní označili u svého zaměstnání možnost „podnikatel,“ odpovídali i na další dvě doplňující otázky. První otázka - v jakém oboru podnikáte? 8 z dotazovaných podniká v oblasti hotelnictví a pohostinství, 4 se zabývají obchodováním, další dva podnikají v o oblasti IT. Dále bylo zmíněno stavebnictví, výroba nábytku, služby a umění. A druhá otázka – kolik máte zaměstnanců? V průměru má každý z nich 6 zaměstnanců. Jedinou výjimku tvoří řek (40-60 let), podnikatel, zabývající se výrobou nábytku, s celkovým počtem 110 zaměstnanců

Podle zveřejněných dat Českého statistického úřadu byla v měsících leden a únor 2014 míra nezaměstnanosti v ČR 8,6%. Vzhledem k časovému úseku, kdy probíhal můj průzkum, porovnání počtu nezaměstnaných respondentů s údaji o nezaměstnanosti v ČR nijak nevybočuje. Z průzkumu vyplývá, že kraje s vyšší mírou nezaměstnanosti např. Moravskoslezský kraj, kde žije nejpočetnější komunita je kompenzován hlavním městem Prahou s vysokým počtem zastoupení řecké menšiny a nejnižší mírou nezaměstnanosti.

Poslední identifikační otázka se týkala rodinného stavu dotazovaných. Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 1. 51 Řeků vstoupilo do manželského svazku s občanem České republiky, 25 je svobodných a 8 je v čistě řeckém manželství. 11 občanů v kategorii „Jiné“, je buďto ovdovělých, rozvedených nebo ve svazku s člověkem s jinou národností než českou či řeckou.

Z průzkumu vyplývá, že podíl rozvedených řeckých manželství souvisí s jejich typicky řeckou vlastností a odráží se i typická řecká mentalita a úcta k rodině. Řecko má na počet obyvatel jeden z největších sezdaných párů v Evropě a zároveň jednu z nejnižších rozvodovostí. Svědčí to o tom, že rodina je pro Řeky posvátná. Podle zveřejněných údajů Českého statistického úřad bylo v roce 2012 v ČR rozvedeno 26 402 manželství a zaujímáme tak jedno z předních míst v Evropě.

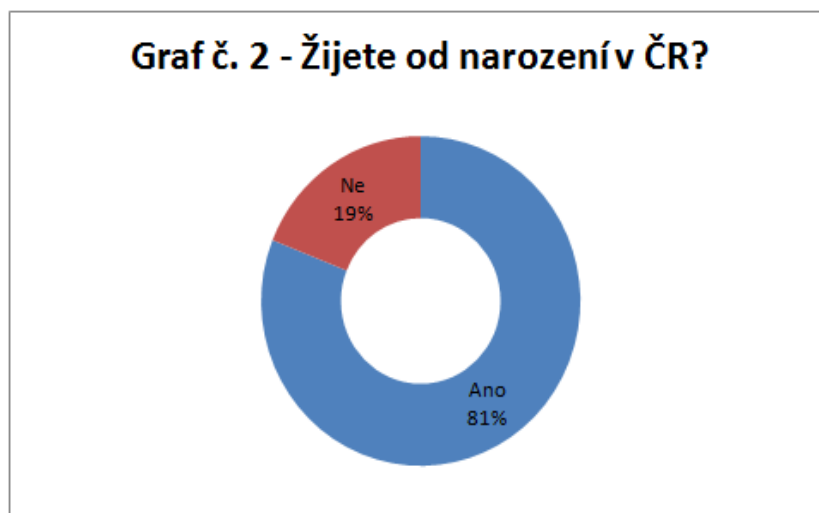
Zdroj: Vlastní zpracování

11.2 Vyhodnocení otázek týkajících se sociální integrace

Další kategorie otázek se zabývá sociální integrací Řeků v ČR. Otázky se týkaly mimo jiné jejich vnímáním a vztahů nejen s Čechy, ale i s příslušníky nejpočetnějších minoritních skupin, dále také rasismu, dodržováním tradic a také tím, co jim v České republice nejvíce chybí. Další otázky týkající se sociální integrace je možné najít v další části, v otázkách o integraci ekonomické (9.3.). A to proto, že se tato témata vzájemně dotýkají a jsou svým způsobem provázaná.

Otázka č. 1 – Žijete v ČR od narození?

Řecká emigrace do České republiky započala na konci 40. let minulého století. V naší zemi tedy žije již několikátá generace. Odpovědi na tuto otázku tedy nejsou nijak překvapivé. 77 občanů (81%) majících kořeny v Řecku, se narodilo v zemi svého aktuálního bydliště – tedy u nás. A jen 18 (19%) se před svým stěhováním do Česka narodilo v Řecku, o čemž se můžeme přesvědčit v grafu č. 2.

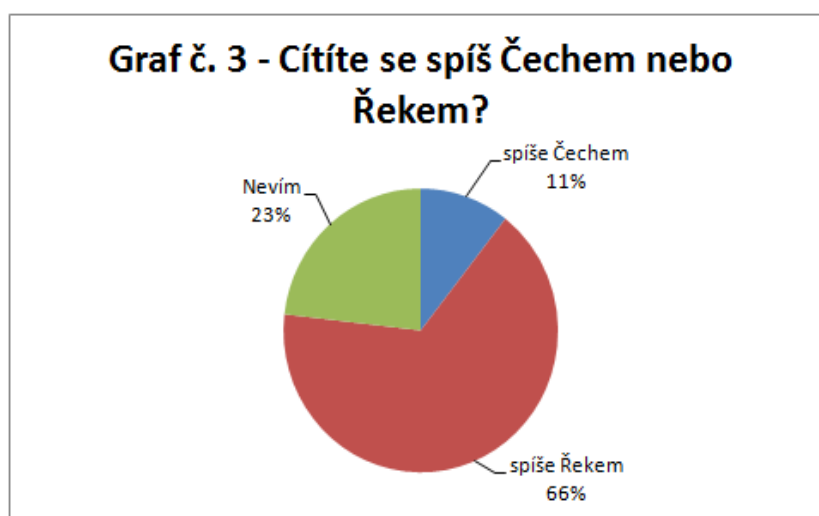

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2 – Cítíte se spíše Čechem nebo Řekem?

Mentalita Čechů a Řeků je velmi odlišná. Typickým znakem pro jižanské národy včetně Řecka je temperament, gestikulace, pohostinnost, vlídnost, srdečnost. Jelikož věk dotazovaných je od 20 – 60+ let, jedná se již o čtvrtou generaci žijící v ČR. Je patrné, že genové informace vypovídají o jejich původu a kořenech.

Z celkového počtu dotázaných 63 osob odpovědělo spíše Řekem, což je 66,32 % dotázaných respondentů. 10 dotázaných odpovědělo spíše Čechem, tj. 10,53 %. Odpověď nevím uvedlo 22 dotázaných, tj. 23,16 %. Vše znázorňuje graf č. 3.

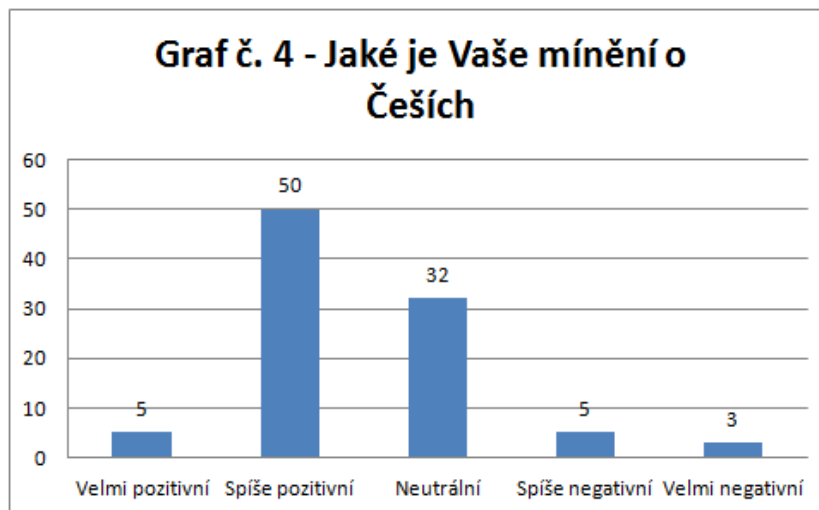
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3 – Jaké je Vaše obecné mínění o Češích

V otázce č. 3 byli respondenti požádáni, aby uvedli, jaké pocity mají z Čechů. Na pětiúrovňové škále byla nejčastěji označena možnost „Spíše pozitivní“ a to konkrétně padesátkrát, což činí 52% všech dotazovaných. Poměrně velké množství Řeků, a může se to zdát trochu překvapivé, má k Čechům pouze neutrální vztah – 32, což je více než třetina z celku. Spíše negativní a velmi negativní mínění má o Češích jen několik málo jednotlivců, to stejné se dá říci o těch, kteří nás vnímají velmi pozitivně (viz. graf č. 4).

Z tohoto průzkumu je zřejmé, že neexistují nepřekonatelné či nepřátelské vztahy mezi menšinovou a majoritní společností. Rozdíly mezi oběma kulturami nejsou nijak zvlášť markantní. V průběhu generací se Řekové přizpůsobili, přisvojili si některé

společenské prvky hostitelské země. Nepocitují projevy xenofobie, naopak českou populaci jako celek hodnotí pozitivně.

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 4 – Setkal(a) jste se někdy v ČR osobně s rasismem?

Poměrně důležitou a častou záležitostí, se kterou se cizinci nejen u nás potýkají, je rasismus. Z celkového počtu 95 respondentů se s ním u nás nesešlo pouze 25 Řeků, přičemž další dva nedokážou na tuto otázku odpovědět. Jen málokdy se s ním setkala 27 lidí. Možnost „občas“ byla označena 38x. Tato skupina se jeví jako nejpočetnější. Velmi často se v naší republice s rasismem potýkali pouze 3 občané. Podrobný souhrn k otázce „Setkal(a) jste se někdy v ČR osobně s rasismem“ je znázorněn v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 – Setkal(a) jste se někdy v ČR osobně s rasismem?

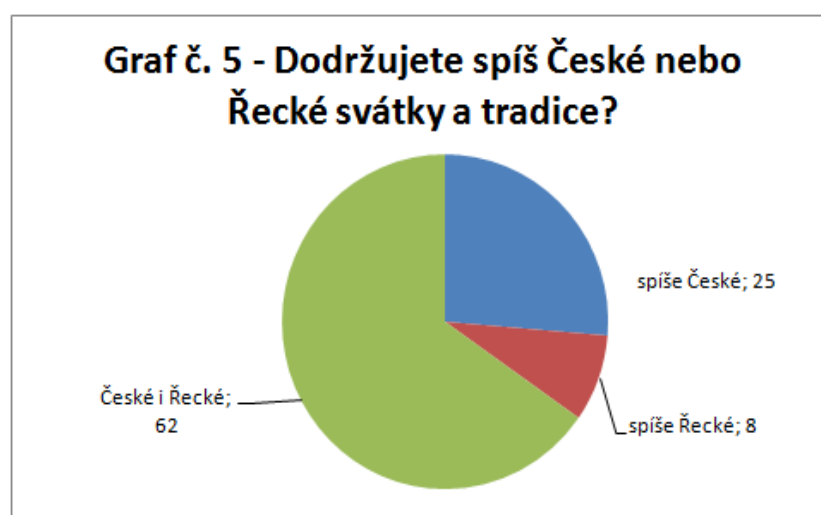
Odpověď	Počet	Celkový podíl
velmi často	3	3,16%
občas	38	40,00%
málokdy	27	28,42%
vůbec	25	26,32%
nedovedu posoudit	2	2,11%

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka rasismu byla jednou z nejdiskutovanějších částí dotazování při osobním setkání a rozhovoru. Řekové se po desetiletí přizpůsobovali naší kultuře, snažili se pochopit naši mentalitu a přizpůsobovali se k bezkonfliktnímu soužití s Čechy. Setkání s rasismem nevyklučují, ale vnímají ho jako okrajovou záležitost a to především v souvislosti s jinými menšinami žijícími v ČR. Tuto otázku chápali a odpovídali spíše očima majoritní společnosti. Při tomto hodnocení se zařadili do role diváka, ne zúčastněného. Z odpovědí vyplynulo, že dokáží být daleko tolerantnější a vzhledem ke své mentalitě a kořenům i chápavější.

Otázka č. 5 – Dodržujete spíše české, nebo řecké svátky a tradice?

Dle odpovědí na tuto otázku lze usoudit, že Řekové žijící v ČR výrazně neinklinují k jedné či druhé variantě. Většinou dodržují jak české, tak řecké tradice. 26% z celkového vzorku tázaných slaví spíše svátky české, a ty řecké naopak preferuje pouze 8% občanů. Za zmínku stojí porovnání odpovědí s otázkou č. 2, kde se 66% dotazovaných cítí spíše Řekem. Nicméně to nic nemění na tom, že se více přiklání k dodržování českých tradic než těch řeckých. Souhrn nasbíraných dat k této otázce je znázorněn v grafu č. 5.

Zdroj: Vlastní zpracování

Smíšená řecko-česká manželství, místo pobytu, místní podmínky jsou okolnosti, které ovlivňují dodržování svátků a tradic. I přesto, že 66% dotazovaných se cítí spíše Řekem, oslavy a tradice přizpůsobili podmínkám, ve kterých žijí. Jen těžko mohou prožít tradiční pravoslavné Velikonoce s absencí pravoslavných kostelů, mší a procesí. V případě Velikonoc – nejdůležitějších svátků v Řecku, si osvojili český způsob oslav – „mrskačky“ a „koledování“. Oslavy Vánoc probíhají v české podobě, jen kapra s bramborovým salátem zaměnili za pečenou krůtu. Z rozhovoru vyplynulo, že i Řekové, kteří se vrátili zpět do vlasti si s sebou vzali i českou vánoční tradici i pojem Štědrý den, který je dnem předávání dárků. Na oslavy některých významných svátků, např. Nanebevzetí Panny Marie, jezdí někteří Řekové přímo do Řecka.

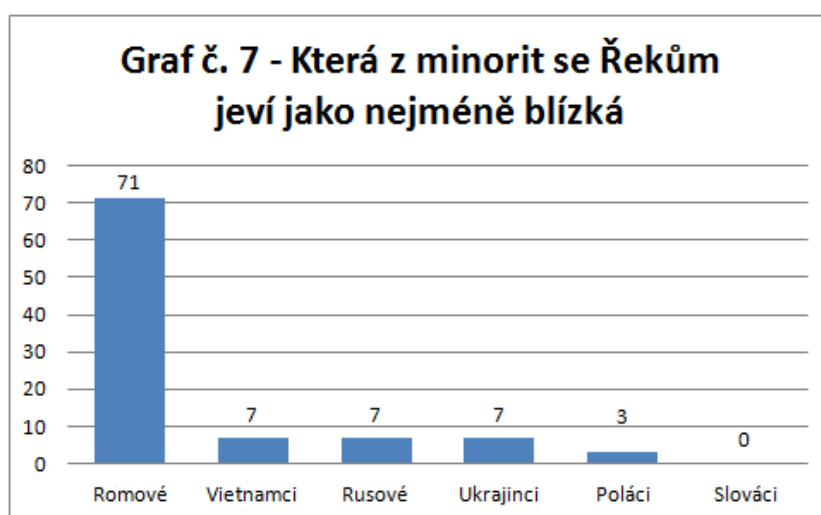
Otázka č. 6 - Soužití v ČR s ostatními menšinami. Určete, prosím, pořadí, jaké je Vám nejbližší v pořadí 1. – 6.

V této otázce respondenti odhalili to, které z minorit jsou jim nejbližší a které naopak v pomyslném žebříčku propadly. 78 občanů označilo za nejbližší minoritní skupinu Slováky. Výsledek tohoto pořadí není vůbec překvapivý. Naprosto jednoznačně odráží skutečnost, že nový domov získali Řekové v Československé republice a ani po rozdělení republiky nevnímají Slováky jako cizince, ale patří k jejich životu jako Češi. 10 občanů označilo za druhou nejbližší skupinu Poláky, což vzhledem k Moravskoslezskému kraji, kde je největší koncentrace Řeků na polské hranici, není nepochopitelné. Rozdíl mezi prvním a druhým pořadím je markantní. Graficky je znázorněn v grafu č. 6

Graf č. 7 znázorňuje minoritní skupiny a jejich pořadí podle nejméně oblíbených a nejméně blízkých. 71 občanů označilo jako nejméně blízké a oblíbené Romy. Zbýlých 21 dotázaných stejným počtem 7 zařadilo na druhou pozici Vietnamce, Rusy a Ukrajince. Ve 3 případech byli za nejméně blízké a oblíbené zařazeni Poláci.

Zdroj: Vlastní zpracování

Zdroj: Vlastní zpracování

Dále respondenti odpovídali na otázky týkající se (ne)oblíbenosti výše zmiňovaných minoritních skupin. Otázky zněly – 1. V čem vám je nejbližší první v pořadí? 2. Proč jste umístil menšinu na šestém místě právě na samý konec?

Otázky č. 7 a 8 - Doplňte, prosím, v čem vám je nejbližší první v pořadí. Dále doplňte, prosím, důvody, proč jste umístil(a) menšinu na šestém místě právě na samý konec.

Respondentům je nejbližší slovenská národnostní menšina a samotní Slováci jako národ.

- Respondent(ka), věk 60+, žijící v řecko-českém manželství : „*Československo, jeden národ*“.
- Respondent(ka) , věk 60+, žijící v řecko-českém manželství: „*Byli jsme skoro 50 let jako jeden národ*“.
- Respondent(ka), věk 20-40, v řecko-řeckém vztahu, pracující v advokacii: „*Slováci jsou téměř stejní jako Češi*“.
- Respondentka, věk 20-40, mateřská dovolená: „*Kdysi jsme byli jeden společný stát*“.

Podobná řeč, přátelství, dobrosrdečnost, srozumitelnost jazyka, veselost, otevřenost, mentalitou nejbližší Čechům, znalost země, kultura, pohostinství. Toto hodnocení se objevovalo nejčastěji. Na druhé místo byli zařazeni Poláci.

- Respondent, věk 40-60 , řecko-české manželství: „*Rozumím jim a vyrůstal jsem a žiji na česko-polské hranici*“.
- Respondent(ka), věk 20-40, řecko-řecké manželství, pracující ve státní správě: „*Žiji v polském příhraničí a proto mám spoustu přátel polské národnosti*“.

Osobní zkušenosti, letitá přátelství a dlouhodobé obchodní kontakty byly hlavními kritérii při rozhodování o pořadí jednotlivých minoritních skupin.

Na samém konci celého hodnocení, tedy jako nejméně blízká a nejméně oblíbená skončila romská národnostní menšina.

- Respondent(ka), věk 40-60, pracující ve státní správě: „*Tato menšina se nesnaží přizpůsobit se české majoritě tak, jak to udělali kdysi Řekové*“.
- Respondent(ka), věk 20-40, řecko-české manželství: „*Nemám s romskou menšinou dobré zkušenosti, žijou tu několik století a stále se nepřizpůsobili, mají to v genech, nejsem rasista, ale tohle je moc*“.

- Respondent(ka), věk 40-60, pracující ve státní správě: „*Vadí mi jejich přístup k základním podmínkám existence. Všichni mají mít stejná práva a povinnosti. Zneužívají společnost. Z větší části jsou líní a nezodpovědní a je jim to tolerováno.*“
- Respondent(ka), věk 20-40, řecko-české manželství: „*Žiji kousek od jejich ghetta*“.
- Respondent(ka), věk 20-40, pracující ve státní správě: „*Bez komentáře*“.
- Respondent(ka), věk 60+, řecko-české manželství, důchodce (důchodkyně): „*Je to ostuda pro naši zemi*“.

V hodnocení nejméně oblíbené skupiny se nejčastěji opakovaly výrazy: nepřizpůsobivost, krádeže, demolování, neukázněná menšina, nejvíce problémová, nejvíce konfliktní, pohodlní, čekající, co jim stát dá. V dotaznících se objevila i zmínka o pochopení.

- Respondent(ka), věk 20-40, řecko-české manželství: „*K cikánům necítím žádné pozitivní vztahy, ale dokážu chápat některé vlastnosti jako potřeba se družit, hlučnost. Tato menšina má s řeckým temperamentem hodně společného, nelíbí se mi jejich chování vůči majoritě.*“

Výsledek a názory Řeků na nejméně a nejvíce oblíbené menšiny v ČR korespondují s názory Čechů, což dokládá i zpráva Centra pro výzkum veřejného mínění. „*V sympatiích Čechů vůči národnostním skupinám vedou již několik let Slováci, naopak Romům Češi přisuzují nejméně náklonnosti. Snad proto nepřekvapují výsledky průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Sympatie ke Slovákům vyslovily více než čtyři pětiny Čechů, antipatie k Romům chová zhruba stejný podíl.*“ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/223013-zebricek-oblibenosti-mensin-ma-sve-stalice-slovakys-a-romy/>

Otázka č. 9 - Doplňte, prosím, co "řeckého" Vám schází, co Vám nemůže ČR dát. (materiální i duševní statky apod.)

Výsledkem tohoto průzkumu jsou dvě hlavní oblasti odpovědí.

1. Rozdíl mezi středomořským a kontinentálním klimatem. V celé řadě odpovědí respondenti uváděli přírodu, moře, mořský vzduch, slunce, teplo, počasí, pláže, olivové háje.

2. Rozdílná mentalita a odlišné povahové rysy. I v tomto případě se opakovala slova jako řecká pohoda, srdečnost, otevřenost, pohostinnost, jídelníček, dobré frappé , ruch, tanec.

- Respondent(ka), věk 40-60, pracující v soukromém sektoru: „*Při příletu do Řecka se nadechnu a vím ,že jsem "doma", naopak to nefunguje“.*
- Respondent(ka), věk 20-40, student, řecko–české manželství: „*Dobrá nálada, lidé v Řecku jsou dobrosrdeční optimisté, kteří se rádi baví a mají to v krvi. Vždy vám Řekové podají pomocnou ruku“.*
- Respondent(ka), věk 40-60, pracující ve státní správě, řecko-české manželství: „*Chybí mi vřelost“.*
- Respondent(ka), věk 40-60, podnikatel, řecko-české manželství: „*Role rodiny jako duševní, materiální a společenský základ bytí člověka.“*
- Respondent(ka), věk 20-40, pracující v soukromém sektoru, svobodný: „*Řecká dobrosrdečnost, pevná rodinná pouta a vztahy, ochota a úsměv zaměstnanců v obchodech a restauracích, radost ze života, svoboda...“*
- Respondent(ka), věk 20-40, student, svobodný: „*Laskavost, vděčnost, nezávistiví lidé.“*
- Respondent(ka), věk 60+, důchodce, řecko-české manželství: „*Dějiny, báje a pověsti, moře.“*
- Respondent(ka), věk 40-60, pracující v soukromém sektoru, řecko-české manželství: „*Necítím se úplně doma, ale myslím, že v Řecku by mi také "něco" chybělo.“*

Z odpovědí je patrné, že problém nedostatku nebo strádání není způsoben místem, kde Řekové žijí, ale místem, odkud pochází. Byť se jedná o klimatické podmínky nebo samotnou mentalitu.

Otázka č. 10 – Napište, kde nejraději trávíte letní dovolenou

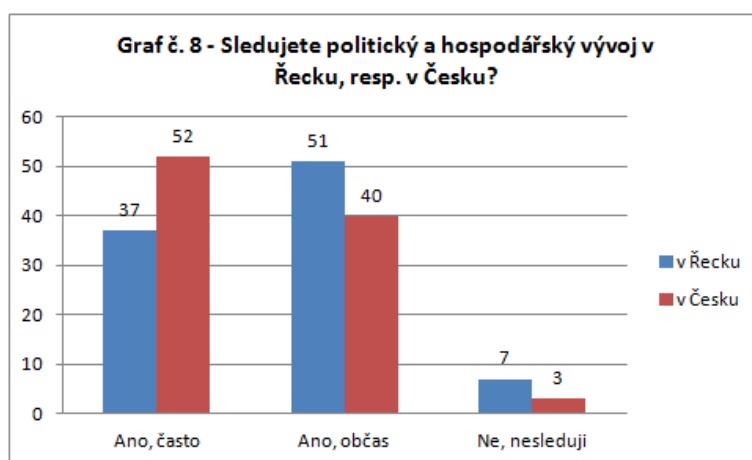
70% všech dotazovaných jednotně uvedlo, že svoji dovolenou tráví pouze v Řecku, 15 % tráví dovolenou v ČR, 6% uvedlo jak Řecko, tak Českou republiku. 4% odpověděla,

že dovolenou netráví vůbec a 4% tráví dovolenou v zemích jižní Evropy, Chorvatsku a na Slovensku.

- Respondent, věk 20-40, student, svobodný: „Netrávím, jezdím do Řecka na půl roku ročně, abych nabral síly na život v České republice“.
- Respondent, věk 20-40, pracující v soukromém sektoru, svobodný: „Letní dovolenou trávím v Řecku u své rodiny.“
- Respondent, věk 60+, důchodce: „Spíše už doma“.
- Respondent, věk 60+, pracující v soukromém sektoru: „U nás doma v ČR.“
- Respondent, věk 40-60, podnikatel: „Jižní Evropa. Celoročně pak nejvíce navštěvovanou zemi Řecko.“

Otázka č. 11 a 12 – Sledujete politický a hospodářský vývoj v Řecku, resp. v Česku?

Respondenti v této otázce vyjádřili svůj postoj ke sledování politického a hospodářského vývoje v ČR i Řecku. Z průzkumu vyplynulo, že zájem Řeků o hospodářské a politické dění obou zemí zajímá převážnou většinu z nich. Pouze 7 respondentů odpovědělo, že se o situaci v Řecku nezajímá a 3 nezajímá v ČR. Naopak často sleduje vývoj v Řecku 39% respondentů a 55% v ČR. Občas sleduje politický a hospodářský vývoj v Řecku 51% respondentů a 40% v ČR. Z osobních rozhovorů je zřejmé, že poměrně vysoký zájem a sledovanost politické a hospodářské situace v Řecku souvisí se současnou ekonomickou situací země, reformami a úspornými opatřeními. Vše je znázorněno v grafu č. 8.

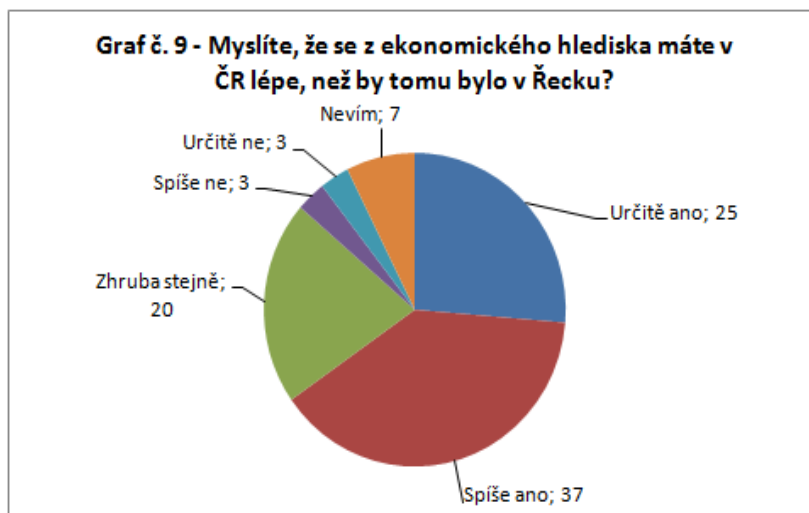
Zdroj: Vlastní zpracování

11.3 Vyhodnocení otázek týkajících se ekonomické integrace

Ve třetí a zároveň poslední části odpovídali respondenti na otázky týkající se ekonomické integrace. Dotazy se týkaly mimo jiné toho, zda ekonomicky podprují své blízké žijící v Řecku, způsobu bydlení, nebo také toho, zda si myslí, že se tu mají lépe, než by tomu bylo v zemi jejich původu.

Otázka č. 13 - Myslíte, že se z ekonomického hlediska máte v ČR lépe, než by tomu bylo v Řecku?

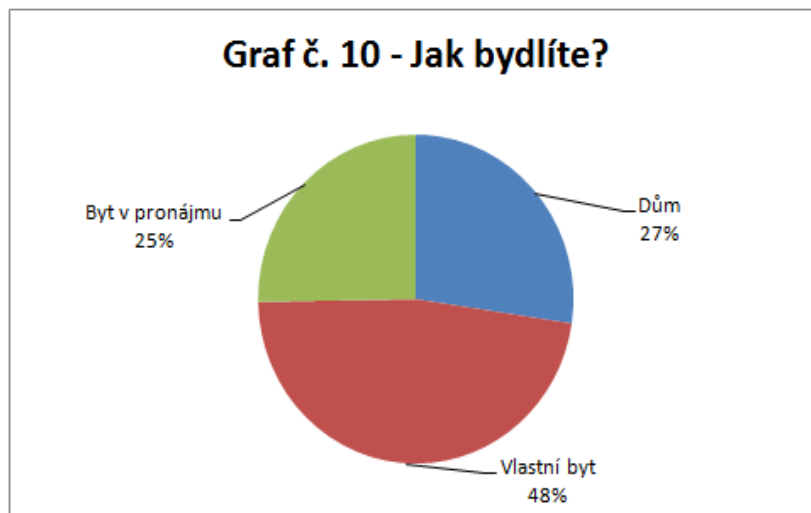
Na tuto otázku odpověděli shodně určitě ne a spíše ne 3 respondenti. Určitě ne označil respondent, věk 20-40, pracující v soukromém sektoru, svobodný, věk 20-40, student, svobodný, věk 40-60, pracující ve státní správě. Spíše ne označil(a) respondent(ka): věk 20-40, pracující v soukromém sektoru, věk 40-60, soukromý sektor, věk: 40-60, OSVČ, řecko-české manželství. 7 z dotázaných nedokázalo posoudit a označili možnost "nevím". Téměř pětina dotázaných uvedla zhruba stejně. Téměř 65% dotázaných svoji ekonomickou situaci vyhodnotilo jako dobrou a lepší, než by tomu bylo v Řecku. Přehled v grafu č. 9.

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 14 – Jak bydlíte?

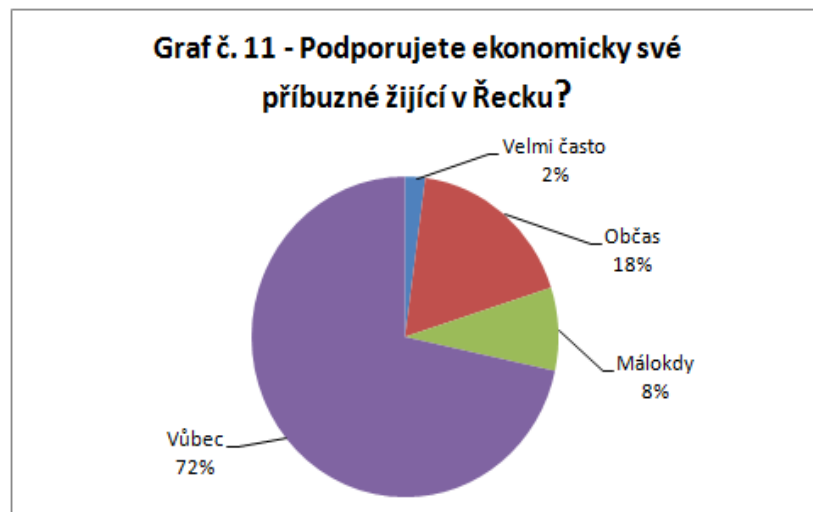
Na otázku bydlení uvedlo 45 respondentů, tj. 48 % vlastní byt, 26 respondentů, tj. 27% vlastní dům a 24 dotázaných, tj. 25% byt v pronájmu. Viz. graf č. 10.

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 15 – Podporujete ekonomicky své příbuzné žijící v Řecku?

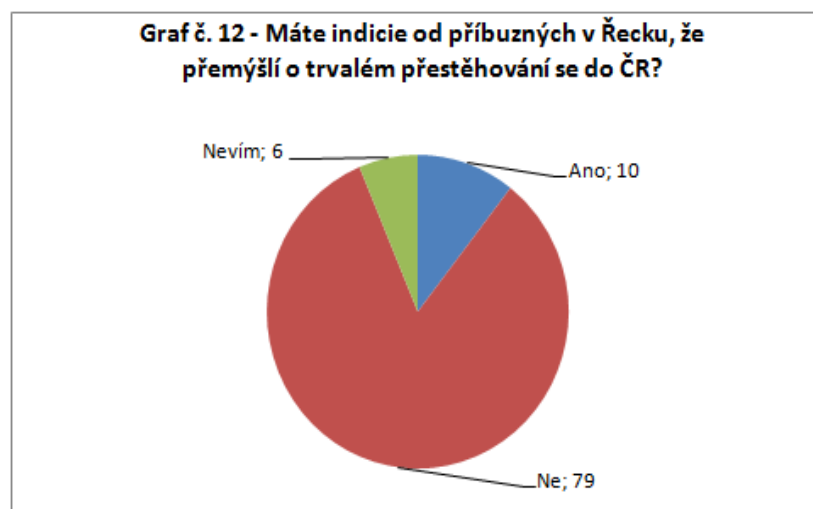
Na dotaz ekonomické podpory příbuzných žijících v Řecku odpovědělo 68 respondentů, záporně, 8 dotázaných odpovědělo málokdy, občas odpovědělo 17 dotázaných a velmi často odpověděli 2 respondenti. (Respondent 1: věk 40-60, podnikatel; respondent 2: věk 40-60, podnikatel v oblasti obchodu). 20 % všech dotázaných velmi často, respektive občas podporuje své příbuzné žijící v Řecku, většinou finanční formou. Souhrn se nachází v grafu č. 11.

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 16 – Máte indicie od příbuzných v Řecku, že přemýšlí o trvalém přestěhování se do ČR?

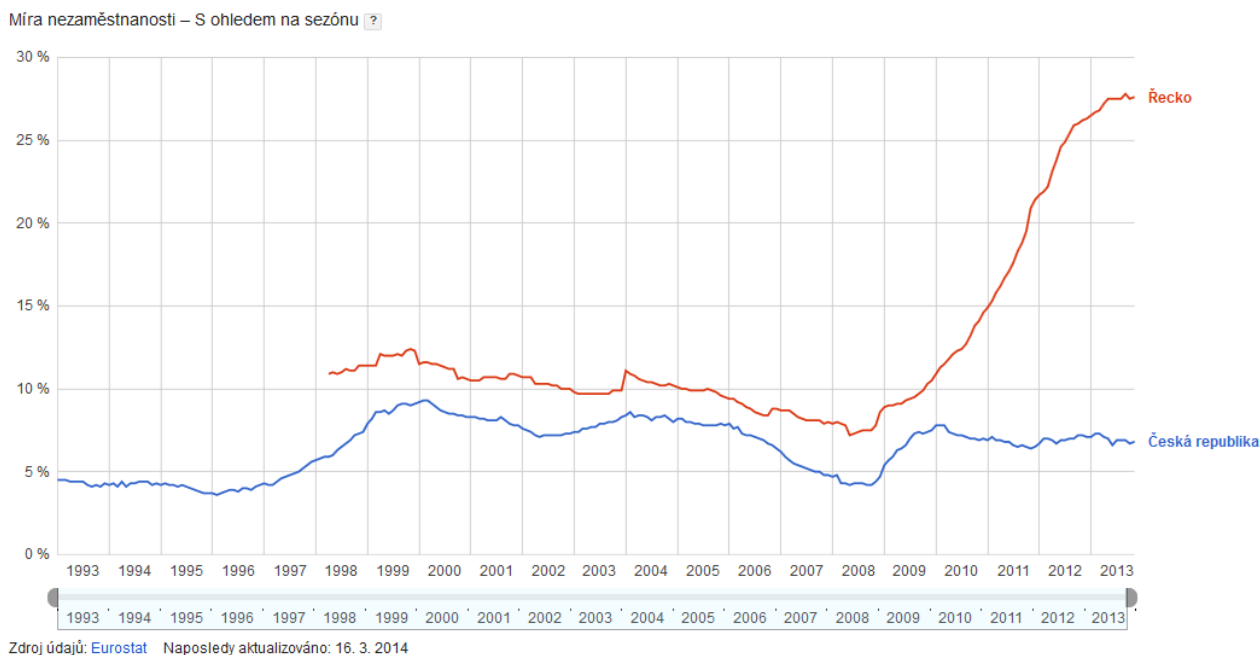
V 6-ti případech nemají respondenti žádné indicie, neví, zda někdo z příbuzných žijících v Řecku zvažuje tuto eventualitu. 79 dotázaných tuto možnost vyloučilo a zbylých 10 uvedlo, že jejich příbuzní zvažují přestěhování se do České republiky. Přehled se nachází v grafu č. 12.

Zdroj: Vlastní zpracování

Z doplňující otázky a odpovědí je patrné, že hlavní uvedené důvody jsou ekonomické a finanční problémy, současná politická situace a hospodářská krize v Řecku. V následujícím grafu č 13 je znázorněna míra nezaměstnanosti v ČR a Řecku v měsíci listopadu 2013, což je jeden z hlavních motivů zvažujícího se přestěhování.

Graf č. 13

Otázka č. 17 – Přemýšlíte o návratu do vlasti?

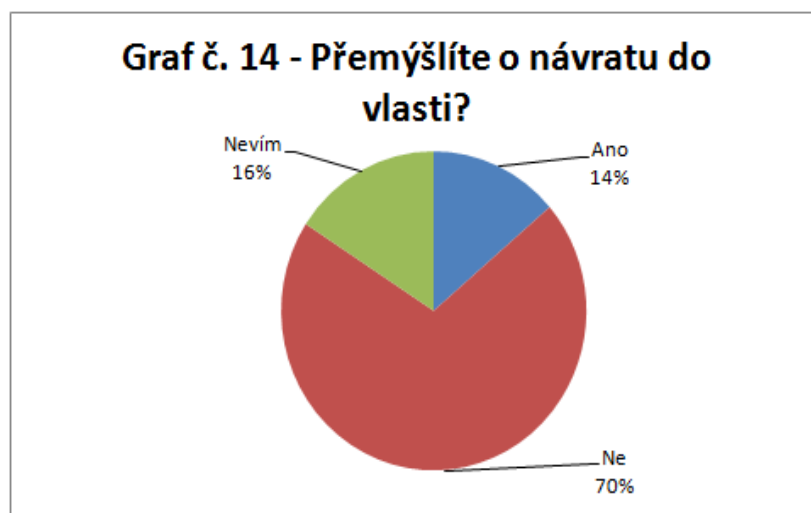
Z celkového počtu respondentů možnost návratu do Řecka zamítlo 67 občanů, což je 70% dotazovaných a 15, tj. 16 % o této možnosti neuvažovalo, ale v současné době neví, zda by tuto variantu zvolili. 13 respondentů, tj. 14% přemýšlí o návratu.

- Respondent, věk 40-60, řecko-české manželství, podnikatel: „*Je to vlast.*“
- Respondent, věk 40 -60, řecko-české manželství, státní správa: „*Za rodinou.*“
- Respondentka, věk 20-40, řecko-české manželství, studentka: „*Vzhledem k tomu, že jsem napůl Řekyně a napůl Češka, tak za svoji vlast považuji obě země. A tady se to právě komplikuje. Člověk by si řekl, že to má samá pozitiva, ale... Ano je tady jedno velké ale. Nemůžeme být na dvou místech zároveň. Takže když jsem v Česku, tak chci jet do Řecka a samozřejmě platí to i naopak. A co teď? No to se asi uvidí.*“

Necháme tomu volný průběh. Takže ano, do Řecka bych se jednou vrátit chtěla, avšak asi ne napořád.“

- Respondentka, věk 20-40, pracující v soukromém sektoru, *„O návratu sice přemýšlím, ale čím jsem starší, tím víc si uvědomuji, jak moc jsem zvyklá na život v Česku a chod tohoto státu. Cítím se více jako Řekyně, mateřské jazyky mám řečtinu i češtinu, přestože jsem vychována v Česku. Vychovali mne řečtí rodiče a na to, že jsem již z 3. generace Řeků, se dostatečně angažuji v řecké komunitě a od toho všeho se odvíjí má touha někdy v Řecku žít.“*
- Respondent, věk 20-40, pracující v soukromém sektoru, řecko-řecké manželství: *„Protože to je Řecko.“*

Přehled Řeků, přemýšlejících o návratu do vlasti se nachází v grafu č. 14

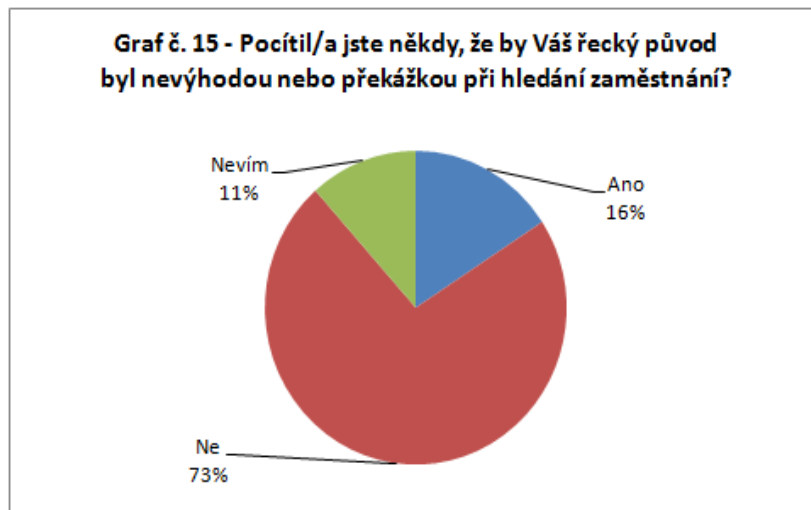

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 18 – Pocítil/a jste někdy, že by Váš řecký původ byl nevýhodou nebo překážkou při hledání zaměstnání?

Celkem 73% respondentů (konkrétně 69) se v ČR nikdy nesetkala s diskriminací při hledání zaměstnání. 16% z nich mělo opačnou zkušenost a zbylých 11% se nedokázalo přiklonit k jedné či druhé variantě. Velká většina respondentů odpověděla negativně, z čehož lze usoudit, že Řekové se při ucházení o práci s diskriminací nesetkávají zdaleka tak často, jako jiné národnostní menšiny. Řekové nás obecně vnímají vesměs pozitivně (viz.

graf č. 4) a pravděpodobně to platí i naopak, což se odráží v odpovědích na tuto otázku. Shrnutí je zobrazeno v grafu č 15.

Zdroj: Vlastní zpracování

12 Diskuse

Tento průzkum, byť formou dotazníku nebo několika osobních kontaktů a rozhovorů, specifikuje menší okruh dotazovaných osob, ale mapuje běžný život řecké menšiny. Zjištěné a zpracované výsledky nelze paušalizovat na více než 2000 zde žijících Řeků. Faktory, které mohly ovlivnit poskytnuté odpovědi jsou zcela zřejmé. Rodinné vazby, kontakty s rodnou zemí nebo zemí předků, ekonomické a sociální postavení, míra národního uvědomění, pospolitost, možnost uchování národních tradic na cizím území a jejich dodržování v daných podmínkách.

Osobně jsem měl možnost v samotném Řecku žít 10 měsíců, tedy dost času, abych si udělal představu o trochu jiném způsobu života. Návštěva prázdninového letoviska na 14 dní sice poskytne odpočinek, moře, sluníčko a většinou ochotný a usměvavý personál, stále zůstává obchodem v oblasti cestovního ruchu. Ale lidé ve městech a především na řeckém venkově nechají nahlédnout do svého nitra.

Tato zkušenost mě přivedla k zamyšlení, jak žijí jejich krajané v našich podmínkách, jak se odlišují od Řeků a nabídla se možnost rozšířit své zkušenosti a poznatky. Do ankety bylo zahrnuto 95 respondentů, kteří měli v dotazníkovém formuláři vyznačit odpovědi či určit pořadí. Některé z odpovědí měly doplňující otázky a jen u několika otázek byl ponechán prostor a byly v samotné režii respondentů, naprosto na úvaze a výkladu dotazovaného. Kromě dotazníkové formy proběhly rozhovory za pomoci připraveného (totožného) dotazníku. Připravená témata a otázky sloužily jako osnova celého rozhovoru a korigovaly jeho průběh. Tento částečně strukturovaný rozhovor byl zárukou toho, že dostaneme odpovědi na otázky, na které se ptáme.

Porovná-li zkušenosti z mého pobytu s lidmi žijícími v Řecku s výsledky mého průzkumu mezi Řeky žijícími v ČR, nelze než konstatovat, že snaha o zachování své identity, původní kultury, prostředí, předávání zvyků a tradic, je naprosto adekvátní. Je patrné, že si Řekové uchovávají a ve velké míře používají řečtinu, navštěvují jazykové školy, věnují se kulturnímu dědictví, především hudbě a tanci. I nejmladší generace inklinují ke svým kořenům a to i v případech, že se narodily v Československu, respektive v Čechách. Současně musím zmínit, že veřejné akce pořádané u příležitosti oslav řeckých svátků se těší oblibě široké veřejnosti, ať majoritní nebo jiných národnostních menšin. Korektním a civilizovaným způsobem představují a rozšiřují původní kulturní i národní tradice.

13 Závěr

Literární rešerše se zabývá problematikou a osudy řecké národnostní menšiny v České republice, okolnostmi a počátky jejich emigrace, usídlování se a postupného začleňování do společnosti. Současně zachycuje i politický vývoj v samotném Řecku, nástup vojenské junty v letech 1967 – 1974, vliv Pražského jara na řecké emigranty v Československu a dopad politických událostí na repatriaci části emigrantů zpět do vlasti.

Je popsán příchod dětí, dospělých, zabydlování se, možnost vzdělávání, získání pracovních míst v nově nalezených domovech, ale i psychické rozpoložení a rezignace části emigrantů, zejména těch starších.

Pozornost si zasloužilo i postupné začleňování a integrace do české společnosti, kulturní a společenský život, např. Festival řecké a makedonské mládeže v Ostravě v roce 1962, celostátní festival řeckých emigrantů v roce 1965. Jsou pořádány festivaly, společenské večery s tancem, setkání mládeže, sportovní hry a další aktivity. Za zmínku stojí i dodržování zvyků, tradic, rodinných obřadů., ale i upozornění na významné osobnosti kulturního a společenského života. Jsou zmíněna i významná data důležitá pro připomenutí řeckého boje za nezávislost a svobodu.

Důležitou pozici v životě řecké menšiny hrají neziskové organizace, např. Řecké obce, které koordinují jejich kulturní a společenské aktivity, podporují jejich národní identitu a aktivně se podílí na zachování a šíření kulturního dědictví.

Záměrem bylo představit řeckou národnostní menšinu žijící v České republice, jejich sociální postavení, společenské uplatnění a integraci dnes.

Hlavním cílem bylo vytvořit vzorek řecké národnostní menšiny, který tvoří v praktické části ucelený přehled.

Z průzkumu vyplývá, že Řekové žijící na území ČR se velice dobře začlenili do společnosti, respektují ji a dodržují pravidla sounáležitosti. Patří do České republiky, vnímají ji jako svůj druhý domov a tak ji i hodnotí. Zároveň ale ctí, udržují a připomínají si svoji původní identitu se vším, co k ní patří, co odráží jejich mentalitu. Jižanský temperament kontrastuje se středoevropany, ale neméně důležitým znakem je přátelství, dobrosrdečnost, pohostinnost, radost z tance a zábavy. Vnímavě a bez skrupulí hodnotí majoritní společnost i jiné menšinové skupiny, jak je po desetiletí sledují, jak to cítí. Důležitý a velmi významný je pojem „rodina“. Mají své oprávněné místo ve společnosti. svou hrdost, kulturu, umění, národnostní vědomí a svoji identitu.

14 Seznam použitých zdrojů

- Makedonci žijí mezi námi - Ivan Dorovský, vydáno v Brně 1998, Vydala Masarykova univerzita v Brně, ISBN – 80-210-1704-X
- Vyschly nám slzy - Kateřina Králová, Konstantinos Tsivos et al., vydalo nakladatelství Dokořán, ISBN 978-80-7363-416-2
- Řecká emigrace v Československu (1948 – 1968) – Od jednoho rozštěpení ke druhému - Konstantin Tsivos, vydalo nakladatelství Dokořán, v Praze 2011, ISBN 978-80-7363-404-9
- Řečtí uprchlíci, Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989 - Antula Botu, Milan Konečný, vydavatel Řecká obec Praha, ISBN 80-239-5462-8
- Dějiny Řecka - Pavel Hradečný, Růžena Dostálová, Věra Hrochová, Pavel Oliva, Vladimír Vavřínek, Nakladatelství Lidové noviny, vydáno v roce 1998 v Praze, ISBN 80-7106-192-1
- J. Otčenášek: Řecká národnostní menšina v České republice dnes, c. d., s. 152
- www.cizinci.cz/files/clanky/127/Rekove2.pdf (cit. 24.11.2011)
- <http://www.cizinci.cz/files/clanky/127/Rekove2.pdf> (cit. 24.11.2011)
- <http://www.jihomoravskenovinky.cz/zpravy/regiony/dny-brnenskych-narodnostnich-mensin-porada-babylonfest-2013> (cit. 15.9.2013)
- <http://www.babylonfest.cz>
- <http://www.robrno.cz/wp-content/plugins/downloads->
- <http://www.proglas.cz/detail-akce/recka-sobota-na-hade-veveri.html>
- <http://www.bystrcnik.cz/?p=14174>
- <http://www.8festival.cz/>
- <http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6646> (cit. 2014)
- <http://www.arovcr.cz/soubory.htm>
- <http://www.arovcr.cz/soubory.htm>
- http://www.mzv.cz/athens/cz/viza_a_konzularni_informace/ostatni/recke_svatky_v_roce_2010.html
- <http://www.objevterecko.cz/recke-velikonoce/>
- <http://www.vanocnitrhy.cz/vanoce-ve-svete/>

- <http://zeny.e15.cz/clanek/domov/vanoce-a-vanocni-tradice-u-nas-a-ve-svete>
- <http://www.zpravy.idnes.cz>
- <http://www.arovcr.cz/>
- <http://www.arovcr.cz/>
- [https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-dotaz?dotaz=%C5%99eck%3%A1+obec\)](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-dotaz?dotaz=%C5%99eck%3%A1+obec)
- <http://www.ropraha.eu/>
- <http://www.rosumperk.wz.cz/>
- <http://www.robrno.cz/>
- <http://www.lyceumrekyn.cz/athena.html>
- <http://www.lyceumrekyn.cz/>
- <http://www.mezikulturnidialog.cz/recka-kulturni-identita.html>
- <http://www.dialogos-kpr.cz/>
- [http://www.reckykoutek.cz/clanky/201105032337_nikos_kazantzakis_v_zechach.p
hp](http://www.reckykoutek.cz/clanky/201105032337_nikos_kazantzakis_v_zechach.php)

15 Přílohy

Příloha č 1. - Záštitu 8. řeckému festivalu

Prezident České republiky

Miloš Zeman

uděluje

Z Á Š T I T U

projektu

„8. Řecký festival 2013“

ve dnech 17. – 23. června 2013

A handwritten signature in blue ink, reading "Miloš Zeman".

v Praze dne 6. června 2013

Program festivalu

- 9.00 Turnaj v kopané, tavli a šachu**
Sportovní areál Gymnázia Hladnov
Slezská Ostrava
- 11.00 Vernisáž výstavy „Byzantský odkaz v dílech umělců“**
Hradní galerie Slezskoostravského hradu
- 12.00 Výstava fotografií ze života řecké menšiny v Česku**
Velký sál Slezskoostravského hradu
- 13.30 Oficiální zahájení 8. Řeckého festivalu**
Zdravice předsedy ARO v ČR a dalších oficiálních hostů
Nádvoří Slezskoostravského hradu
- 14.00 Slavnostní vystoupení tanečních, hudebních a pěveckých souborů**
Nádvoří Slezsko ostravského hradu
- 20.00 Slavnostní večer a lidová veselice**
Pavilon A, Výstaviště Černá Louka
Ostrava

Το πρόγραμμα του φεστιβάλ

- 9.00 Τουρνουά ποδοσφαίρου, τάβλι και σκάκι**
Αθλητικές εγκαταστάσεις του λυκείου Χλαντνοβ Σλέζσκα Οστράβα
- 11.00 Εγκαίνια έκθεσης «Η Βυζαντινή κληρονομιά στα έργα καλλιτεχνών»**
Γκαλερί του Κάστρου της Σλεζσκά Οστράβα
- 12.00 Έκθεση φωτογραφιών της Ελληνικής μειονότητας στην Τσεχία**
Μεγάλη Αίθουσα του Κάστρου της Σλεζσκά Οστράβα
- 13.30 Επίσημη εγκαίνια του 8ου Ελληνικού φεστιβάλ**
Χαιρετισμός του Προέδρου της ΟΕΚ στην Δημοκρατία της Τσεχίας και άλλων επίσημων προσκεκλημένων
Προαύλιο του Κάστρου της Σλεζσκά Οστράβα
- 14.00 Εορταστική παράσταση χορευτικών, μουσικών και χορωδιακών συγκροτημάτων**
Προαύλιο του Κάστρου της Σλεζσκά Οστράβα
- 20.00 Εορταστική εκδήλωση και λαϊκό γλέντι**
Περίπτερο Α, Εκθεσιακό Κέντρο

Příloha č. 3 – Přehled řeckých svátků

1.1.2014	Nový rok	státní a ostatní svátek
6.1.2014	"Theofania" /obdoba Tří králů	ostatní svátek
7.1.2014	Jan Křtitel	ostatní svátek
3.3.2014	Čisté pondělí	státní svátek
25.3.2014	Den Řecké nezávislosti	státní svátek
18.4.2014	Velký pátek	ostatní svátek
20.4.2014	Velikonoční neděle	ostatní svátek
21.4.2014	Velikonoční pondělí	ostatní svátek
1.5.2014	Svátek práce	státní svátek
25.5.2014	Jónský den /připojení Jónských ostrovů k Řecku	státní svátek
9.6.2014	"Ducha svatého" - svatodušní svátky	ostatní svátek
30.6.2014	Svátek svatých apoštolů	ostatní svátek
15.8.2014	Nanebevzetí Panny Marie	ostatní svátek
14.9.2014	Svátek nalezení pravého kříže	ostatní svátek
27.10.2014	Den státní vlajky	státní svátek
28.10.2014	Státní svátek - Den "OCHI"	státní svátek
8.11.2014	Národní den Kréty	ostatní svátek
25.12.2014	1. svátek vánoční	ostatní svátek
26.12.2014	2. svátek vánoční	ostatní svátek

Použité zkratky

- AŘO - Asociace řeckých obcí
- CVVM - Centrum pro výzkum veřejného mínění
- ČR - Česká republika
- ČSČK - Československý červený kříž
- ČSR - Československá republika
- ČSSR - Československá socialistická republika
- EAM - Národně-osvobozenecá fronta
(*Ethniko Apeleftherotiko Metopo*)
- EDES - Národní republikánská řecká liga
(*Ethnikos Dimokratikos Ellinikos Syndesmos*)
- ELAS - Národně-lidová osvobozenecá armáda
(*Ethnikos Laikos Apeleftherotikos Stratos*)
- KKE - Komunistická strana Řecka
(*Kommunistiko Komma Elladas*)
- KSŘ - Komunistická strana Řecka
- MK - Ministerstvo kultury
- MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- MZV - Ministerstvo zahraničních věcí
- NDR - Německá demokratická republika
- ONV - Okresní národní výbor
- OSVČ - Osoba samostatně výdělečně činná
- ŘO - Řecké obce
- ÚV KSČ - Ústřední výbor Komunistické strany Československa